

OULUN SEUDUN
AMMATTIKORKEAKOULU

Tuomo Pöllänen & Olli Simonen

OULUN SEUDUN AMMATTIKORKEAKOULUN TRADENOMIOPISKELIJOIDEN SÄÄSTÄMISEN TUTKIMUS

OULUN SEUDUN AMMATTIKORKEAKOULUN TRADENOMIOPISKELIJOIDEN SÄÄSTÄMISEN TUTKIMUS

Tuomo Pöllänen & Olli Simonen
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijät: Tuomo Pöllänen & Olli Simonen

Opinnäytetyön nimi: Oulun seudun ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijoiden säästämisen tutkimus

Työn ohjaaja: Esa Anttila

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2013

Sivumäärä: 56 + 16 liitesivua

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön opiskelijoiden säästämistä ja sijoittamista. Lisäksi tarkasteltiin sukupuolten ja eri koulutusohjelmien välisiä eroja.

Teoreettinen viitekehys käsittää kotitalouksien sijoitusmuotojen esittelyn, sijoitusprosessin, sijoittamiseen liittyvät riskit sekä aikaisemmat säästämisen ja sijoittamisen tutkimukset. Aineisto kerättiin internetkyselyn avulla. Kvantitatiivisella kyselylomakkeella selvitettiin, mihin omaisuuslajeihin opiskelijat säästävät ja sijoittavat tällä hetkellä ja mihin he ovat kiinnostuneita sijoittamaan rahaa tulevaisuudessa. Lisäksi lomakkeessa kartoitettiin opiskelijoiden riskinsietokykyä, tuottohakuisuutta ja sijoitusinformaation hankintaa.

Tutkimuksessa huomattiin vertailemalla tietoperustaan, että opiskelijat ovat samankaltaisia säästäjiä ja sijoittajia kuin suomalaiset keskimäärin. Rahat sijoitetaan pääosin talletustileille, rahastoihin ja osakkeisiin. Osakkeisiin sijoittavat opiskelijoista riskiä sietävät, aktiivisesti talouden tapahtumia seuraavat ja erityisesti miehet. Neljä kymmenestä ei säästänyt tai sijoittanut. Opiskelijat ovat eniten kiinnostuneita sijoittamaan varojaan tulevaisuudessa talletus- ja asuntosäästöpalkkiotileille sekä osakkeisiin. Rahastojen suosio opiskelijoiden keskuudessa on matala sen piensäästäjille tarjottaviin hyötyihin nähden. Tutkimuksesta ilmeni, että naiset ovat suunnitelmallisempia ja tavoitteellisempia sijoittajia kuin miehet, mutta myös turvallisuudenhakuisempia. Liiketalouden opiskelijat ovat pääsääntöisesti muiden koulutusohjelmien opiskelijoita enemmän kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta.

Saadut tulokset osoittavat, että nuoret pitävät sijoittamista tärkeänä, mutta kokevat sijoittamisen työlääksi tiedon puutteen vuoksi. Herääkin kysymys: Pitäisikö säästämistä ja sijoittamista opettaa enemmän koulussa? Säästämisen opettaminen voisi olla ennalta ehkäisemässä nuorten velkaantumista ja kasvavia maksuhäiriömerkintöjä. Lisäksi opetuksella madallettaisiin nuorten kynnystä sijoittaa varoja rahastoihin ja kotimaisiin osakkeisiin. Tästä olisi hyötyä myös Suomen kansantalouden kasvuille.

Asiasanat: säästäminen, sijoittaminen, sijoituskohteet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Economics

Authors: Tuomo Pöllänen & Olli Simonen

Title of thesis: Investing research of School and Information Management students in Oulu University of Applied Sciences

Supervisor: Esa Anttila

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2013   Number of pages: 56 + 16 pages of appendices

---

The objective of this thesis was to find out how School of Business and Information Management students are saving and investing in Oulu University of Applied Sciences. Furthermore, there were examined differences between gender and degree programmes.

The theoretical context introduces investment objects, investment process, risks and earlier studies of subject. The data was gathered by an Internet survey. Survey was implemented by quantitative method. The main research problems were where students save and invest at present and how interested they are saving and investing in the long term. There were mapped students' risk bearing capacity, profit seeking and investment data gathering.

It was observed by comparing the knowledge base that the students are similar savers and investors as Finnish people on average. The money is invested mainly in deposit accounts, mutual funds and shares. Students who invest in shares tend to be tolerant of risk taking, follow economic news, and in particular, are men. Four out of ten did not save or invested money at present. Students are most interested to invest their assets in the future deposit accounts and savings account for first home purchasers, and shares. Funds popularity among students is low compared the offered benefits to small investors. The study showed that women are goal-oriented and plan their investments more than men, but also women are more cautious. Business economics students are mainly more interested in saving and investing than students of the other degree programmes.

The results show that young people see the importance of investing, but they experience investing difficult due to lack of information. This raises the question: Should school teach saving and investing more than at the moment? Teaching saving and investing could prevent young people's incurring of a debt and poor debt history. In addition, teaching lowers obstacles of young people to invest in mutual funds and domestic stocks. This would also benefit the growth of the Finnish economy.

Keywords: saving, investing, investment objects

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	SÄÄSTÄMINEN JA SIJOITTAMINEN	9
	2.1 Säästämisen rakennemuutos Suomessa	10
	2.2 Finanssikriisi.....	11
	2.3 Sijoittajia koskevat veromuutokset	11
	2.4 Opiskelijat.....	11
3	SIJOITUSKOHTEET.....	13
	3.1 Talletukset.....	13
	3.2 Osakesijoittaminen	14
	3.3 Sijoitusrahastot.....	16
	3.4 Asuntosijoittaminen	19
	3.5 Eläkevakuutus ja PS-sopimus.....	20
	3.6 Muita sijoitusmuotoja.....	22
4	SIJOITUSPROSESSI	24
	4.1 Sijoitussuunnitelma	24
	4.2 Sijoituspäätös.....	25
	4.3 Sijoituksen toteuttaminen	26
	4.4 Seuranta ja raportointi.....	26
5	RISKIT JA TUOTTO	27
	5.1 Yhtiö- ja markkinariski	27
	5.2 Allokaatio.....	28
	5.3 Moderni portfolioteoria.....	29
6	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	32
7	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS	36
	7.1 Tutkittava joukko	36
	7.2 Tutkimusmenetelmä	36
	7.3 Tutkimuksen luotettavuus.....	37

8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	39
8.1	Vastaajien taustatiedot	39
8.2	Sijoituskohteet tällä hetkellä	40
8.3	Ajankohtaisuus ja säästämisen tavoitteet.....	40
8.4	Kiinnostus sijoituskohteisiin tulevaisuudessa ja sijoitushorisontti	41
8.5	Informaation hankkiminen ja sijoitettavien varojen alkuperä	42
8.6	Väittämät ja syy säästämättömyyteen	44
8.7	Miesten ja naisten väliset erot	46
8.8	Koulutusohjelmien väliset erot.....	47
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	48
10	POHDINTA	51
	LÄHTEET	53
	LIITTEET.....	57

1 JOHDANTO

Maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkeinen talouden elvyttäminen on vaatinut toimenpiteitä, joiden johdosta korkomarkkinat ovat poikkeuksellisen alhaalla. Epävarmuus pankkeihin on kasvanut Euroopan pankkikriisin seurauksena. Tämä on saanut säästäjiä ja sijoittajia uudelleenarvioimaan, missä varoja on turvallisinta ja tuottoisinta säilyttää. Suomalaiset säästävät yleensä talletuksiin, mutta rahasto- ja osakesäästäminen on viime vuosina ollut kasvussa. Suomalaisien kotitalouksien säästämistä ja sijoittamista on tutkittu viime vuosina tämän johdosta entistä tarkemmin.

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön opiskelijoiden säästämistä ja sijoittamista. Tutkimusongelmina olivat: *Miten opiskelijat säästävät ja sijoittavat tällä hetkellä? Kuinka kiinnostuneita opiskelijat ovat säästämisestä ja sijoittamisesta tulevaisuudessa?* Tradenomin tutkintonimikkeellä valmistuvat opiskelijat voivat toimia tulevaisuudessa esimerkiksi finanssialan asiantuntija- ja esimiestehtävissä. Kvantitatiivisella kyselylomakkeella selvitettiin, mihin omaisuuslajeihin opiskelijat säästävät ja sijoittavat tällä hetkellä ja mihin he ovat kiinnostuneita sijoittamaan rahaa tulevaisuudessa. Lisäksi lomakkeessa kartoitettiin opiskelijoiden riskinsietokykyä, tuottohakuisuutta ja sijoitusinformaation hankintaa.

Opinnäytetyön viitekehyksessä esitetään yleisimmät kotitalouksien sijoitusmuodot ja sijoitusprosessi, sijoittamiseen liittyvät riskit ja niiden hallinta portfolioteorian avulla. Lisäksi käsitellään aikaisempia säästämisen ja sijoittamisen tutkimuksia.

Opinnäytetyömme tukee omaa päivittäistä työtämme pankin asiakasneuvojina. Säästämisen ja sijoittamisen asiat ovat tärkeitä puheenaiheita asiakaskohtaamisissa niin asiakkaan talouden kuin pankin liiketoiminnan kannalta. On hyvä osata teoriaa asiakkaan sijoituspäätökseen vaikuttavista

tekijöistä ja perehtyä aikaisempiin tutkimuksiin. Tietoperustan soveltaminen tekemäämme kyselyyn antaa meille työkaluja päästä palvelutilanteessa asiakkaan tasolle, kartoittaa ja tyydyttää tarpeet sekä ylittää odotukset. Lopputuloksena on saada aikaan entistä parempia asiakaskokemuksia palveluneuvotteluissa.

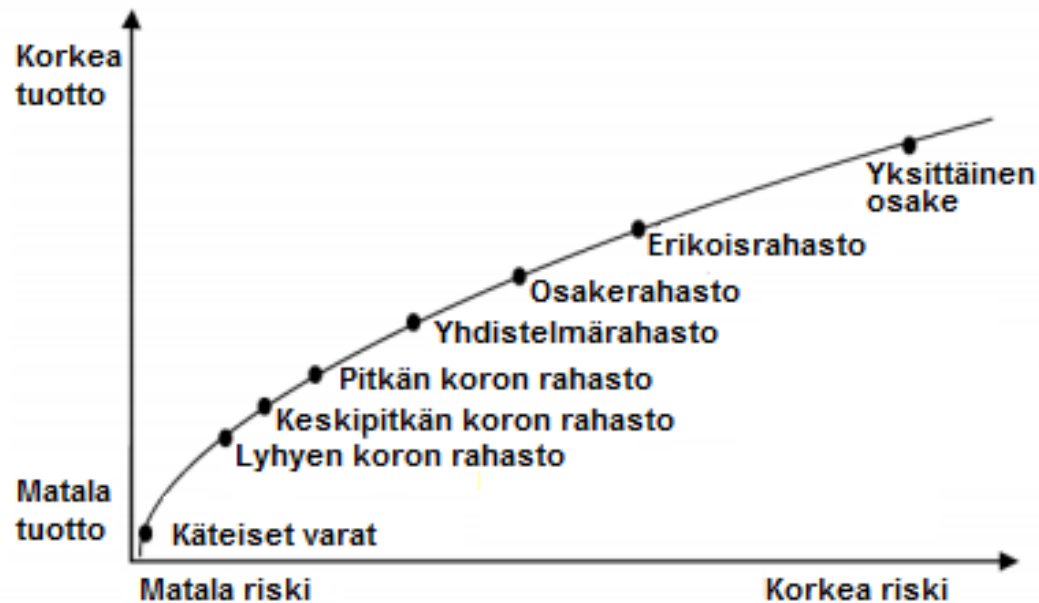

2 SÄÄSTÄMINEN JA SJOITTAMINEN

Säästäminen ja sijoittaminen liittyvät termeinä läheisesti toisiinsa, mutta ovat kuitenkin kaksi eri asiaa. Perinteisellä säästämisellä tarkoitetaan rahan tallettamista riskittömään kohteeseen, josta voi saada korkotuottoa. Säästetyn rahan odotetaan olevan tarvittaessa helposti käytettävissä. Sijoittamiseen kuuluu rahan sitominen johonkin sijoitusinstrumenttiin, josta toivotaan saavan taloudellista hyötyä. Sijoittaminen eroaa säästämisestä siten, että siihen kuuluu korkeampi tuotto-odotus ja riski. Sijoitustoiminnassa on jopa vaara menettää sijoitetut varat. (Morningstar 2012, hakupäivä 1.5.2013.)

Nykyisin sijoittajalla on valittavanaan suuri määrä erityyppisiä sijoitusvaihtoehtoja. Ne eroavat toisistaan kulujen, ominaisuuksien sekä ennen kaikkea tuotto-odotuksen ja riskin mukaan (KUVIO 1). Osa kohteista on pääomaturvattuja ja osassa riski voi olla todella suuri. Tuotto-odotuksen kasvaessa sijoituksen riskipitoisuus kasvaa ja sijoittajan tulee tiedostaa oma riskinsietokyky ennen sijoituspäätöksen tekemistä. (Kallunki, Martikainen, Niemelä 2002, 14-15.)

Sijoituskohteet voidaan jakaa karkeasti kahteen kategoriaan: suoriin- sekä välillisiin sijoituskohteisiin. Suoria sijoituskohteita ovat sellaiset arvopaperit joita sijoittaja ostaa suoraan markkinoilta ja joiden arvo määräytyy rahoitusmarkkinoilta. Tällaisia ovat esimerkiksi talletukset, osakkeet, joukkolainat sekä kiinteistöt ja asunnot. Välillisiä kohteita ovat sijoitusrahastot ja vakuutussidonnaiset sijoituskohteet. Niiden arvo määräytyy taustalla olevien arvopapereiden arvon perusteella ja niitä hallinnoi normaalisti joko pankki tai pankkiiriliike. (Kallunki ym. 2002, 14-15.)

KUVIO 1. Sijoituskohteiden vertailu tuotto-odotuksen ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2011, 34).

2.1 Säästämisen rakennemuutos Suomessa

1990-luvun alun laman jälkeisessä Suomessa rahoitusmarkkinat kävivät läpi suuren rakennemuutoksen. Uudet säästämisen ja sijoittamisen muodot ovat tuoneet uusia vaihtoehtoja perinteisten pankkitalletusten rinnalle. Vuonna 1995 yli 70% suomalaisten kotitalouksien varoista oli kiinni pankkitalletuksissa. Pankkitalletusten aikaisempaan suosioon on vaikuttanut niiden verovapaus sekä rajaton takaisinmaksusuoja. Verovapauden poistuminen ja yleinen korkotason lasku on lisännyt kiinnostusta muihin sijoitusmuotoihin ja varainhoitopalveluihin. Talletusten vähenemisen myötä kotitaloudet ovat alkaneet yhä enemmän sijoittamaan erilaisiin sijoitusmuotoihin, kuten osakkeisiin, sijoitusrahastoihin ja erityyppisiin sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin. (Kallunki ym. 2002, 87-88.)

Pörssisäätiön vuonna 2011 tekemän tutkimuksen mukaan 54 prosenttia suomalaisista kotitalouksista omisti jotain arvopapereita ja 29 prosentilla oli omistuksessaan pörssiosakkeita. Viisi vuotta aikaisemmin kyseiset luvut olivat

50 prosenttia ja 23 prosenttia. (Pörssisäätiö 2011, 5) Muutoksista huolimatta suomalaisten eniten käyttämä säästämisen muoto on edelleenkin tilille säästäminen. Tutkimuksen mukaan yli puolet suomalaisista säästää suoraan tilille, kun taas rahastoihin säästää noin neljännes ja suoraan osakkeisiin noin 14 prosenttia suomalaisista. Kyselyyn osallistujista 24 prosenttia ilmoitti, että eivät säästä mihinkään. (Nordea 2011, 3.)

2.2 Finanssikriisi

Vuonna 2007 liikkeelle lähtenyt globaali finanssikriisi aiheutti tuhansien miljardien eurojen varallisuusarvon laskun. Vuonna 2008 osakepörssien arvo oli 50 biljoonaa (tuhat miljardia) dollaria, kun marraskuuhun mennessä arvo oli laskenut 10 biljoonaa. Näin suuri muutos on aiheuttanut välttämättömän uudistuksen yritysten omistusrakenteissa. Valtioista on tullut uusia omistajia, kun esimerkiksi pankkeja on kansallistettu. Pelkästään amerikkalaisten pankkien markkina-arvoista hävisi satoja miljardeja dollareita. (Puttonen 2009, 20-23.)

2.3 Sijoittajia koskevat veromuutokset

Pääomatuloverotus eli sijoitusomaisuudesta saatu myyntivoitto nousi vuonna 2012 30 prosenttiin 28 prosentista. Lisäyksenä verotus muuttui osittain progressiiviseksi, kun yli 50 000 euron pääomatuloista maksetaan veroa 32 prosenttia. Kalenterivuoden alle 1 000 euron myyntihinnoista myyntivoitto on verovapaata. Edelleen myyntitappioita voi vähentää myyntivoitoista verovuonna tai viitenä seuraavana, jos sijoitusomaisuutta on myyty yli 1 000 eurolla. (Verohallinto 2012b, hakupäivä 2.3.2013.)

2.4 Opiskelijat

Tutkittava joukko koostuu pääosin nuorista kokopäiväisistä opiskelijoista, jotka tekevät opintojen ohella osa-aikatöitä tai elävät pelkän opintotuen varassa. Kansaneläkelaitoksen maksama opintoraha korkeakouluopiskelijalle on 298

euroa kuukaudelta ja asumislisä enimmillään 201,60 euroa kuussa. Opintotuen lisäksi opiskelijoiden on mahdollista anoa valtion takaamaa opintolainaa enintään 300 euroa opiskelukuukautta kohden. (Kela 2013, 2-3.) Opiskelijan suurin menoerä on usein asunnon vuokra. Oulun vuokrataso oli vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä Suomen suurkaupungeista alhaisin, keskivuokran ollessa 10,09 euroa neliöltä (Oulu-lehti 2013, hakupäivä 5.4.2013).

Pelkän opintotuen varassa elävän opiskelijan säästämisen mahdollisuudet ovat rajalliset ja työssäkäynti lisää käytettävissä olevan rahan määrää ja parantaa säästämisen mahdollisuuksia. Tilastokeskuksen vuonna 2011 tekemän tutkimuksen mukaan 59 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista työskentelee opintojensa ohella (Tilastokeskus 2013b, hakupäivä 5.4.2013).

Nykyisen kulutusyhteiskunnan ja helpon luoton saannin tuoma ilmiö on nuorten kasvavat maksuhäiriömerkinnät. 11,4 prosentilla 20-29 vuotiaista suomalaisista on vähintään yksi maksuhäiriömerkintä ja kaikista 18 vuotta täyttäneistä suomalaisista merkintä löytyy kahdeksalta prosentilta. (Kouvolan Sanomat 2013, hakupäivä 5.5.2013).

3 SIJOITUSKOHTEET

3.1 Talletukset

Pankkitalletukset ovat sijoittajan kannalta riskittömmimpiä sijoituksia. Niihin kohdistuva riski on joko erittäin vähäinen tai ne voivat olla täysin riskittömiä. Nordean säästämisen tutkimukseen osallistuneista suomalaisista 54 prosenttia kertoi säästävänsä pankkitilille ja se oli selvästi yleisin sijoittamisen muoto. (Nordea 2011, 3) Tyypillisesti talletukset ovat pankkitalletuksia normaaleille pankkitileille tai erilaisille määräaikaisille sijoitustileille. Suomessa talletukset ovat pääomaturvattuja eli liikkeellelaskija takaa, että sijoittaja saa vähintään sijoittamansa pääoman verran takaisin. Pääomaturvattuja talletuksia suojaa myös talletussuoja, jota varten perustettu talletussuojarahasto turvaa asiakkaiden talletukset pankin maksukyvyyn pettäessä. Talletussuoja korvaa enintään 100 000 euroa yhtä asiakasta ja pankkia kohden. (Finanssivalvonta 2012, hakupäivä 2.3.2013.)

Suomalaisten pankkitileillä oli vuoden 2012 loppupuolella yhteensä 80 miljardia euroa. Talletusten määrä on kasvanut finanssikriisin vaikutuksesta ja Suomen kansantalouden kasvun kannalta olisikin tärkeä saada tileille talletetut varat tukemaan talouden elpymistä. Arvioiden mukaan tämän hetkisten talletusten määrä on ylimitoitettu ja rahaa tulisi käyttää esimerkiksi yritysten kasvun rahoittamiseen. (Taloussanomat 2012, hakupäivä 4.5.2013.) Talletusten lisäksi suomalaisilla tileillä on 80 miljoonaa euroa, joita ei kukaan käytä. Osa unehdetuista tileistä ovat olleet käyttämättöminä yli sata vuotta. Unohdetut tilit jäävät tällä hetkellä pankin rahastoon ja muualla EU:ssa varoja käytetään yhteiskunnan tukemiseen. (Taloussanomat 2013, hakupäivä 5.4.2013.)

Alhaisen korkotason takia talletuksille maksettavat korot ovat ennätysmatalalla. Esimerkiksi Nordea maksaa tällä hetkellä käyttötilille 0,05 prosentin korkoa ja vuoden määräaikaiselle sijoitustilille 0,85 prosenttia (Nordea Asiakaspalvelu 1.3.2013, puhelinsoitto). Nykyisellä korkotasolla määräaikaisen sijoitustilin

avaaminen ei juurikaan kartuta sijoittajan varallisuutta sillä tilille maksettava korko on inflaatioprosenttia matalampi. Tilastokeskuksen mukaan tammikuussa 2013 inflaatioprosentti oli 1,6 prosenttia. Matalan korkotason ja inflaation takia asiakkaan talletuksen arvo hieman nousee, mutta varojen todellinen ostovoima laskee. (Tilastokeskus 2013a, hakupäivä 2.3.2013.)

Asuntosäästöpalkkiotili eli ASP-tili on ensiasunnon ostajille tarkoitettu säästämisen tili, jonka tavoitteena on säästää vähintään 10% asunnon hinnasta. Säästäjän täytyy tallettaa vähintään kahdeksana kalenterivuosineljänneksenä 150 - 3 000 euroa ennen asunnon hankintaa. ASP-tilin ehdoissa määritellään, että säästäjän täytyy olla tilin avatessa 18-30 -vuotias. Tilille maksettava vuosikorko on 1 prosentti ja lisätalletuskorko asunnonostotavoitteen täytyessä on 2-4 prosenttia. Korko on verovapaata. ASP-lainan enimmäismäärä on sijaintikunnasta riippuvainen. Helsingissä enimmäismäärä on 145 000 euroa. Espoossa, Vantaalla sekä Kauniaisissa 125 000 euroa ja muualla Suomessa 100 000 euroa. ASP-lainalle on mahdollista saada korkotukea rahamarkkinoiden kiristyessä 10 ensimmäiselle lainavuodelle. Korkotukea maksetaan kokonaiskoron ja 3,8 prosenttiyksikön erotuksesta 70 prosenttia. (Ympäristöministeriö 2009, Hakupäivä 2.3.2013.)

3.2 Osakesijoittaminen

Osake on osa yrityksestä ja osakesijoittaminen on yksi yleisimmistä sijoittamisen muodoista. Osakesijoittaja ostaa yhtiön osakkeita esimerkiksi pörssistä ja hänestä tulee yksi kyseisen yhtiön omistajista. Pörssiin listattujen julkisten osakeyhtiöiden osakkeita voi ostaa käytännössä kuka vain, kunhan omistaa arvo-osuustilin sekä pankkitilin. Osakekauppaa käydään pörseissä joissa eniten maksava saa ostettua kyseisen yrityksen osakkeita. Nykyisin osakesijoittamisen aloittaminen on erittäin helppoa ja osakkeilla voidaan käydä kauppaa reaaliaikaisesti kotisohvalta verkkopankin välityksellä. Helsingin pörssiin on listattu vain marginaalinen osa suomalaisista yrityksistä, mutta liikevaihdolla mitattuna kyse on huomattavan suuresta yritystoiminnasta. (Elo 2010, 16-18.)

Osakesijoittamisen ajatus perustuu kahteen tuotto-odotukseen – yritykset arvon nousuun sekä mahdollisiin osinkoihin. Yritys voi myös ostaa takaisin omia osakkeitaan, jolloin se usein mitätöi ne. Tällöin mahdollinen osinko sekä osakkeen kurssi nousee. Muihin sijoituskohteisiin verrattaessa osakesijoittaminen tarjoaa keskimääräistä paremman vuosituoton (10-15 %), mutta tuoton myötä myös riski kasvaa. (Elo 2010, 10, 18.) Riskiä pyritään hallitsemaan hajauttamalla osakkeet eri yhtiöihin sekä hajauttamalla ostot ajallisesti. Hajauttamisella pyritään hillitsemään yhden yrityksen osakkeen arvonlaskun vaikutusta koko sijoitussalkkuun. Ostojen jakaminen ajallisesti vähentää ostohetkestä syntyvää riskiä. Osakekurssien heilunta on tyypillistä vapailla osakemarkkinoilla ja hajauttamalla ostot ajallisesti saadaan heilunnan vaikutusta tasoitettua. (Saario 2007, 81-83). Riskiä voidaan myös vähentää suojaamalla osakkeiden mahdollinen lasku erilaisilla johdannaisilla. Suojaamisen ajatuksena on se, että mahdollisen kurssin laskemisen myötä johdannaisen arvo nousee ja johdannaisen arvon nousu kompensoi kurssilaskua. (Kallunki ym. 2002, 110.)

Riskinsietokykyinen sijoittaja voi sijoittaa myös lainarahalla, jolloin sijoittamalla pyritään saamaan parempi tuotto suhteessa lainan korkoon. Osakesijoittamista suositellaan pitkän aikavälin sijoitusmuodoksi, koska pitkällä aikavälillä osakkeiden kurssit pääsääntöisesti nousevat. Korkeamman tuotto-odotuksen myötä osakesijoittajalla on oltava korkeampi riskinsietokyky verrattuna esimerkiksi korkorahastoon sijoittavalla. Velkarahalla sijoittamiseen liittyy riskejä, joita ei ole yleensä syytä ottaa. (Kallunki ym. 2002, 32.)

Jokaisella yrityksen osakkaalla on puhe- sekä äänioikeus yrityksen yhtiökokouksessa, joka on osakeyhtiön ylin päättävä toimielin. Yhtiökokous muun muassa hyväksyy tilinpäätöksen sekä valitsee hallituksen. Normaalisti yhtiökokous järjestetään kerran vuodessa, mutta tarvittaessa voidaan myös kutsua koolle ylimääräinen yhtiökokous. Osakkeenomistajilla on myös etuoikeus mahdollisissa osakeanneissa, joissa yritys laskee markkinoille lisää osakkeita, pois lukien erilaiset suunnatut annit, joita voidaan käyttää esimerkiksi yrityskaupoissa. Osakeanneissa yritys kerää lisää rahaa toimintaansa

lisäämällä olemassa olevien osakkeiden määrää. Osakeannissa omistajalla on yleensä mahdollisuus joko merkitä saamansa merkintäoikeudet, myydä oikeudet pörssissä tai jättää kokonaan osallistumatta antiin. (Elo 2010, 11-12.)

Osakesijoittajalla on oltava tietoa kaupankäynnistä sekä markkinatilanteesta. Yleisesti ottaen osakesijoittajan pitää perehtyä sijoituskohteisiinsa paremmin kuin esimerkiksi rahastosijoittajan, jonka sijoitukset hoitaa käytännössä rahastonhoitaja. Perehtymisellä ostettavaan yrityksen liiketoimintaan sekä tulevaisuuden näkyymiin voidaan vähentää riskejä. (Elo 2010, 16-18.)

Osakesijoittajat käyttävät työkaluinaan yritysten tilinpäätöstietoja, yhtiöraportteja sekä muuta markkinatietoa ja uutisia. Ostopäätöksen tueksi on kehitetty erilaisia tunnuslukuja ja analyyseja, joiden tarkoitus on helpottaa eri yritysten keskinäistä vertailua. Osakesijoittamisen aloittamiseen suositellaan suurempaa alkupääoma kuin esimerkiksi rahastosijoittamiseen. Tämä johtuu siitä, että pienellä rahasummalla hajauttaminen hankaloituu ja kaupankäyntikulujen osuus pörssitoimeksiannoissa nousee liian suureksi. Kaupankäyntikulujen takia pienten ostoerien ostaminen ei useinkaan ole kannattavaa. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2002, 241.) Esimerkiksi Nordealla osaketoimeksianto maksaa 0,20 prosenttia kauppahinnasta, mutta kulut ovat kuitenkin vähintään kahdeksan euroa. Kaupankäyntikulut kuitenkin laskevat kaupankäyntiaktiivisuuden mukaan (Nordea 2013, hakupäivä 10.2.2013).

3.3 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahasto tarkoittaa osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista koostuvaa sijoitussalkkua, jonka omistavat sen osuuksiin sijoittaneet yksityiset henkilöt, yritykset ja yhteisöt. Osakeyhtiömuotoinen rahastoyhtiö ohjaa yhden tai useamman rahaston sijoitustoimintaa ja hallinnoimista. Rahasto-osuudet ovat keskenään yhtä suuria, jotka tuottavat samanlaiset oikeudet rahaston pääomaan. (Puttonen & Repo 2011, 30, 53.) Rahastopääoman määrä riippuu rahasto-osuusmerkintöjen ja -lunastusten

määrästä sekä sijoitusten kehityksestä. Tuotto muodostuu koroista, osingoista ja sijoituskohteiden arvonmuutoksista. (Pörssisäätiö 2012b, 5-6.)

Rahastosijoittamisessa syntyy kuluja osuuksien merkinnästä, lunastuksesta ja mahdollisesti säilyttämisestä riippuen rahastoyhtiön hinnastosta. Lisäksi rahastoyhtiö perii palkkiota rahaston hallinnoinnista. Hallinnointi- ja säilytyspalkkiot vähennetään rahasto-osuuden arvosta automaattisesti. Lunastuksen yhteydes

sä saatavaa mahdollista myyntivoittoa verotetaan pääomatuloina, kun taas myyntitappion sijoittaja saa vähentää verovuoden ja viiden seuraavan vuoden aikana syntyvistä luovutusvoitoista. (Pörssisäätiö 2012b, 15, 23.)

Rahastot antavat sijoittajalle mahdollisuuden käyttää hyväkseen suuren sijoittajan kustannustehokkuutta ja asiantuntemusta. Sijoittaja hyötyy sijoitusrahaston verottomuudesta, koska se ei maksa veroa myyntivoitoista tai lähdeveroa korkotuotoista. Hän säästää myös kaupankäyntikustannuksissa, koska sijoitusrahasto käy kauppaa suurissa erissä. Sijoittajan ei tarvitse välttämättä seurata markkinoita aktiivisesti ja hän voi nähdä tiedotusvälineistä rahasto-osuutensa kehityksen. Työkseen markkinoita seuraava ammattilainen hajauttaa rahastoon sijoitetut varat eri kohteisiin ja maanosiin, jolloin riski pienenee. Kaupankäynti tapahtuu viranomaisvalvonnan alaisena rahaston sääntöjen mukaisesti. Rahasto-osuuksilla on hyvä likviditeetti, sillä ne eivät ole sidottu mihinkään määräaikaan, jolloin ne ovat muutettavissa käteiseksi jokaisena pankkipäivänä. (Puttonen & Repo 2011, 30, 36-37.)

Rahastotyytit eroavat sijoitusstrategialtaan riippuen, millä suhteella varoja sijoitetaan osake- ja korkomarkkinoille ja mille maantieteelliselle alueelle. Lisäksi voidaan tarkastella, että seuraako rahasto tiettyä vertailuindeksiä, käyttääkö se johdannaisia salkunhoidossa tai jakaako se tuotto-osuuksia sijoittajalle. Yleisimmin sijoitusrahastot luokitellaan sijoitustyylin mukaan korko-, osake-, yhdistelmä- ja erikoissijoitusrahastoihin (Puttonen & Repo 2011, 31, 65.)

Korkorahastoista **lyhyen koron rahastot** sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, joissa laina-aika on alle vuoden. Yleensä valtion, pankkien tai yritysten liikkeelle laskemien korkoinstrumenttien tavoite on pitkällä aikavälillä ylittää kolmen kuukauden euribor-koron tuotto. **Pitkän koron rahastojen** tuotto-odotus on vastaavasti suurempi, kuten myös arvon laskun riski. Ne sijoittavat varansa joukkovelkakirjalainoihin, joissa juoksuaika on yli vuoden. **Keskipitkän koron rahastot** sijoittavat sekä raha- että joukkovelkakirjalainamarkkinoille. (Puttonen & Repo 2011, 34-35, 65.)

Osakerahastot kehittyvät kotimaisten tai kansainvälisten osakemarkkinoiden perusteella. Rahasto voi hajauttaa sääntöjen mukaan varat maantieteeseen, toimialan tai yhtiöiden tyyppin ja koon mukaan. Osakerahaston sijoituspolitiikka käy ilmi rahastoesitteestä. Osakerahastot voidaan jaotella sijoitustyylin perusteella, kuten arvo- ja kasvuyrityksiin sijoittavat rahastot. Arvoyhtiöiden markkina-arvo on alhainen suhteessa velattomaan omaisuuteen ja niihin sijoittava rahasto pyrkii ostamaan halvalla ja myymään kalliilla. Sen sijaan kasvuyrityksillä tilanne on päinvastainen ja niihin sijoittava ostaa kalliilla ja pyrkii myymään vielä kalliimmalla. (Puttonen & Repo 2011, 34-35, 67.)

Korko- ja osakemarkkinoille sijoittavia rahastoja kutsutaan **yhdistelmärahastoiksi**. Säännöt ja markkinatilanne määrittävät painon osakkeiden ja korkojen välillä. (Puttonen & Repo 2011, 35.) Yhdistelmärahasto tarjoaa vaihtoehdon sijoittajalle, joka karttaa osakkeiden tulosriskiä, mutta kaipaa suurempaa tuottoa kuin mitä korkosijoittamisesta saa (Anderson & Tuhkanen 2004, 313).

Erikoissijoitusrahastoja ovat rahasto-osuus-, vipu-, hedge fund- ja indeksirahastot. Riski on suurempi, koska erikoissijoitusrahastot eivät toimi sijoitusrahastolain mukaan eikä niillä ole välttämättä yksittäisten sijoitusten prosenttiosuusrajoja. **Rahasto-osuusrahastot** sijoittavat nimensä mukaisesti toisiin sijoitusturvarahastoihin ja ovat näin ollen hyvin hajautettuja. **Vipurahastojen** tarkoitus on saada pitkällä aikavälillä osakemarkkinoita korkeampi tuotto sijoittamalla johdannaisiin ja käyttämällä niitä vipuna. Lyhyellä aikavälillä vipurahaston volatilitteetti on suuri. **Hedge fund -rahasto** pyrkii

aktiivisella sijoituspolitiikalla absoluuttiseen tuottoon eli positiiviseen tuottoon kaikissa markkinaolosuhteissa. (Puttonen & Repo 2011, 35, 71-73.) **Indeksirahaston** sijoituspäätökset jäljittelevät mahdollisimman tarkasti valittua vertailuindeksiä. Salkunhoitaja ei ennusta tulevaisuutta, vaan sijoitusten painoarvot muuttuvat vertailuindeksin muuttuessa. (Anderson & Tuhkanen 2004, 307-308.)

3.4 Asuntosijoittaminen

Sijoitusasunnon ostaja saa kassavirtaa vuokratuloista ja mahdollisesta asunnon arvonnoususta. Tavallisesti asuntosijoittaja käyttää omia säästöjään tai velkavipua asunnon ostoon. Velkavivussa asuntolaina otetaan pankista ja lainan lyhentäminen tapahtuu vuokratuloilla, kunnes verrattain pienellä omarahoitusosuudella tuloksena on velaton asunto. (Vuokraturva 2013, hakupäivä 27.1.2013.)

Sijoituspäätökseen vaikuttaa asunnon hankintahinta, arvioitu vuokratulo ja asunnon arvonnousu. Hankintahinnan lisäksi kohdeasuntoon voi tulevaisuudessa tulla kustannuksia, joita arvioidaan kuntokartoituksen avulla. Tällaisia kustannuksia ovat vanhemmissa asunnoissa remonttitarve sekä taloyhtiön peruskorjaukset. Tuoton kannalta on olennaista, että vuokratuloa tulee tasaisesti kuukaudesta toiseen, vaikka vuokralainen vaihtuisi. Vuokratulon tulee myös kattaa asuntoon liittyvät vastike- sekä lainanhoitokustannukset. (Vuokraturva 2013, hakupäivä 27.1.2013.) Lisätuottona asunnon arvonnousu ei ole varmaa. Siihen vaikuttaa asuinalueen hintakehitys, asunnon tyyppi ja kunto, asuntoyhtiön toiminta ja yleinen markkinatilanne. (Asuntosuomi 2013, hakupäivä 3.3.2013.)

Asuntojen kysyntään vaikuttaa lainan saatavuus ja hinta. Finanssikriisin vuoksi varsinkin lyhyet korot ovat historiallisen matalalla. Tämä on vaikeuttanut pankkien pääoman hankkimista. Sen myötä lainansaanti on vaikeutunut ja lainamarginaalit ovat nousseet pankkien kustannuspaineissa. (Hypoteekkiyhdistys 2012, hakupäivä 2.3.2013.) Oulussa vanhojen

osakehuoneistojen neliöhinnat laskivat 1,7 prosenttia vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä verrattuna edelliseen vuoteen (Tilastokeskus 2013c, hakupäivä 5.3.2013). Verokustannukset ovat muuttuneet, kun varainsiirtovero nousi 1,6 prosentista 2 prosenttiin vuoden 2013 alusta alkaen (Verohallinto 2012c, hakupäivä 2.3.2013).

Lainarahoituksella hankitusta sijoitusasunnosta saa vähentää lainan korot täysimääräisenä suoraan pääomatulojen, ensisijaisesti vuokratulojen, verotuksesta. Jos pääomatulot eivät riitä vähennyksen tekemiseen, ansiotulojen verosta voidaan vähentää 30 prosenttia alijäämästä. (Verohallinto 2012, hakupäivä 27.1.2013.)

3.5 Eläkevakuutus ja PS-sopimus

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästösopimuksen tarkoituksena on joko täydentää lakisääteistä eläketurvaa tai aikaistaa eläkkeelle jäämistä (Kallunki ym. 2002, 123). Nykyisten sääntöjen mukaan eläkettä karttuu 18-52 vuotialta 1,5 prosenttia, 53-62 vuotialta 1,9 prosenttia ja 63-67 vuotialta 4,5 prosenttia (Varma 2013, hakupäivä 2.3.2013). Karttuva työeläke ei välttämättä riitä elintason säilyttämiseen eläkkeelle siirryttäessä. Pankit ja vakuutusyhtiöt tarjoavatkin asiakkailleen erilaisia eläkevakuutuksia ja PS-sopimuksia (Taloussanomien 2010, hakupäivä 2.3.2013.)

Vapaaehtoiset eläkevakuutukset voivat olla joko sijoitussidonnaisia, talletus-tyyppisiä tai näiden yhdistelmiä. Vakuutusten tuotto riippuu sijoitussidonnaisiin sidottujen arvopaperien tuotoista sekä talletuksista saatavista korkotuotoista. Sijoitussidonnaisten sijoitukset koostuvat yleensä erityyppisistä osake-, korko- ja yhdistelmärahastoista, joita sijoittaja voi vaihdella sijoituksen sisällä ilman kuluja. Eläkevakuutuksien sisällöt vaihtelevat hieman vakuutusten tarjoajan mukaan, mutta perusrunko on aina sama. Vakuutuksenottaja normaalisti säästää vakuutukseen tietyn summan kuukausittain, joka voidaan sijoittaa eri tuotteisiin vakuutuksen sisällä. Säästösuunnitelmaan voi kuitenkin tehdä muutoksia ja säästämisen voi myös halutessaan keskeyttää. (Kallunki ym.

2002, 118, 121-123.) Eläkevakuutuksiin voidaan liittää henkivakuutus jolloin kuolemantapauksen sattuessa talletetut varat ja tuotot siirtyvät perintönä perinnönsaajille. Ilman henkivakuutusta varat jäävät vakuutusyhtiölle (Andersson ym. 2004, 259.)

Pitkäaikaissäätösopimus eli PS-sopimus on myös eläkesäästämisen muoto ja se saman tyyppinen kuin vapaaehtoiset eläkevakuutukset. Se sopii joko kuukausisäästämiseen tai kertasijoituksiin. Sopimus tehdään esimerkiksi pankin, rahastoyhtiön tai sijoituspalveluyrityksen kanssa. PS-sopimukseen talletetut varat ovat sijoittajan käytettävissä eläkeaikana ja varoja voi nostaa pääsääntöisesti kymmenen vuoden aikana tai sitä pidemmässä jaksossa. Sopimuksen teon jälkeen sijoittaja tallettaa varat PS-tilille, josta ne voidaan sijoittaa joko talletuksiin, osakkeisiin rahastoihin tai joukkovelkakirjoihin. Saatavat tuotot jäävät talletuksen sisälle kasvamaan korkoa korolle. (Veronmaksajain keskusliitto 2012, hakupäivä 3.3.2013.)

Eläkevakuutuksiin ja PS-sopimuksiin tehtävät talletukset voidaan vähentää verotuksessa pääomatuloista viiteen tuhanteen euroon asti. Pääomatuloveron ollessa 30 prosenttia on verovähennyksen osuus vuodessa enintään 1 500 euroa. Jos pääomatulot ylittävät 50 000 euroa on verovähennyksen osuus 32 prosenttia jolloin enimmäis vähennykseksi tulee 1 600 euroa. Mikäli henkilöllä ei ole pääomatuloja, voidaan vähennykset hoitaa erityisenä alijäämähyvityksenä ansiotuloista menevästä verosta. Eläkeiän koittaessa talletusten nostosta peritään pääomatulovero koko nostettavasta summasta, ei pelkästään saaduista tuotoista. Poikkeuksena tähän on ennen 6.5.2004 avattujen eläkevakuutusten verotus, joissa ennen vuotta 2005 maksetut maksut verotetaan nostovaiheessa ansiotulona. (Veronmaksajain keskusliitto 2012, hakupäivä 3.3.2013.)

Ennen vuotta 2013 avatuista PS-sopimuksista ja eläkevakuutuksista voidaan nostaa varoja aikaisintaan eläkeiän alkaessa 63-vuotiaana. Vuoden 1.1.2013 jälkeen avattujen sopimusten eläkeikä nousi 68 ikävuoteen. Talletuksen purkaminen ja varojen nostaminen kesken talletuskauden onnistuu vain suurissa elämänmuutoksissa kuten avioeron, aviopuolison kuoleman, pidempi

aikaisen työttömyyden tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen johdosta. (Veronmaksajain keskusliitto 2012, hakupäivä 3.3.2013.)

3.6 Muita sijoitusmuotoja

Joukkolainat ovat valtioiden, julkisyhteisöjen tai suurten yritysten liikkeelle laskemia usein jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita, joilla liikkeellelaskija kerää sijoittajilta varoja omaan toimintaan. Lainat vaihtelevat pituudeltaan hyvin lyhyistä aina 30 vuoteen saakka. Suurimpia joukkolainojen ostajia ovat eläkevakuutusyhtiöt, keskuspankit ja sijoitusrahastot. Joukkolainoista saatavaan tuottoon vaikuttaa yleinen korkotaso, liikkeellelaskijan luottoriski, laina-aika, lainan jälkimarkkinakelpoisuus sekä lainan etuoikeusasema. Korkeo voidaan maksaa joko neljännesvuosittain tai kerran vuodessa. (Nordea 2013, hakupäivä 3.3.2013.)

Sijoittaja voi menettää sijoittamansa summan siinä tapauksessa, että lainanottaja menee konkurssiin tai sillä ei ole varoja maksaa lainaa takaisin. Tätä riskiä kutsutaan pääomariskiksi ja liikkeellelaskijan luottokelpoisuus antaa viitteitä yrityksen luottoriskistä. Kaikkia liikkeellelaskijoita ei kuitenkaan ole luottoluokiteltu mikä voi vaikeuttaa riskin arvioimista. Joukkolainat voidaan jakaa kahteen ryhmään: korkeatuottoisiin riskilainoihin sekä vakavaraisiin yrityslainoihin. Lainalle voi olla asetettu myös vakuus, jolloin siitä maksettava korko on pienempi. Joukkolainoja välittävät pankit ja pankkiiriliikkeet. (Nordea 2013, hakupäivä 3.3.2013.) Yksityissijoittajien mahdollisuutta sijoittaa joukkolainoihin rajoittaa usein välittäjän asettama minimimerkintä, joka voi olla tuhansia euroja (Pörssisäätiö 2012a, 11).

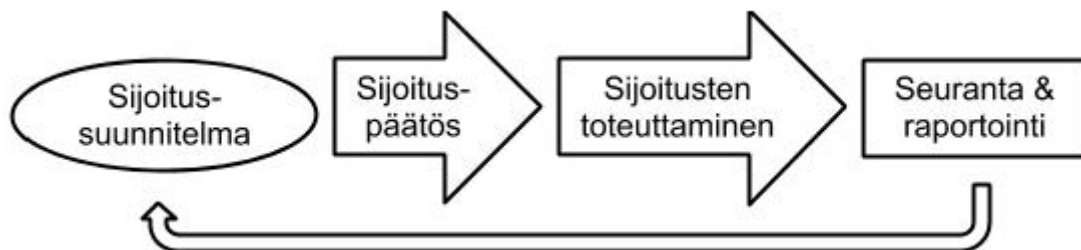
Johdannaiset ovat sijoitusinstrumentteja joiden arvo määräytyy niille määrätyn kohde-etuuden arvon kehityksestä. Kohde-etuus voi olla esimerkiksi osake, osakeindeksi, valuutta, korko tai raaka-aine. Johdannaiskaupassa käydään kauppaa oikeuksista ja velvollisuuksista ostaa tai myydä kohde-etuutena olevia hyödykkeitä ennalta määrättyyn hintaan ennalta määrättyä ajankohtana. Normaalisti kohde-etuus ei kuitenkaan vaihda omistajaa vaan toinen osapuoli

maksaa johdannaissopimuksessa sovitun lunastushinnan ja kohde-etuuden markkinahinnan välisen erotuksen. Johdannaisia voidaan käyttää tuotto-odotuksen nostamiseen tai sijoitusten suojaamiseen. Tuotto-odotuksen nostamiseen käytettynä johdannainen kasvattaa sijoitusriskiä. Erilaisia johdannaisia on kehitetty paljon ja tunnetuimpia ovat *optiot*, *termiinit*, *futuurit* ja *warrantit*. (Kallunki ym. 2002, 109-111.)

4 SIJOITUSPROSESSI

4.1 Sijoitussuunnitelma

Sijoittamisen prosessi käynnistyy kuvion 2 mukaisesti sijoitussuunnitelmalla, jossa esitetään sijoitustavoitteet, -kohteet sekä -riskit, sijoitusajan pituus ja tuottotavoitteet. Yksityishenkilön sijoitussuunnitelma perustuu sijoittajan elämäntilanteen lisäksi nettotuloihin ja sen hetkisiin varoihin sekä velkoihin. Tarkoituksena sijoitustoiminnalla on kasvattaa kassavirtoja. Sijoitusvarojen käytön laadulla on merkitystä, kun sijoittaja pohtii riskinkantokykyään. Varoihin voi liittyä tunteita, jotka nousevat vahvasti pinnalle, jos tuotto on negatiivista. Rahoituspsykologiassa on todettu, että varojen alkuperällä on väliä sijoittajalle. Palkasta säästetyn sijoituksen arvonlasku satuttaa enemmän kuin perintönä saatujen varojen. (Anderson & Tuhkanen 2004, 17.)

KUVIO 2. Sijoitusprosessi (Anderson & Tuhkanen 2004, 15).

Sijoittamisen tarpeet ja tavoitteet määriytyvät eri tavalla ihmisen eri elämäntilanteissa. Nuorten riskinsietohalu- sekä kyky, sijoitusajan pituus, nettovarallisuus ja tuottotavoitteet poikkeavat eläkeikäisestä. Ikä on määrävä tekijä ja eräässä perusmenetelmässä vähentämällä luvusta 100 sijoittajan ikä saadaan luku, joka olisi osakkeiden maksimiosuus koko sijoitussalkusta. Pitkällä aikavälillä hajautetun, mutta riskiä sisältävän osakesijoituksen tuotto on pitkällä aikavälillä osoittautunut yleensä korkosijoituksia tuottavammaksi. (Anderson & Tuhkanen 2004, 17-18.)

4.2 Sijoituspäätös

Riskinkantokyvyn ja tuottohakuisuuden määrittäminen on vaikeimpia asioita sijoitustoiminnassa. Mitä suurempi volatilitteetti eli riski, sitä suurempi tuotto-odotus. Sijoittajan täytyy hyväksyä tosiasia sijoituksen mahdollisesta arvonlaskusta sijoitusaikana. Hyvin hajautetussa salkussa yksi sijoituskohde voi neutralisoida toisen tappion. Sijoittaja voi varautua määrittelemällä etukäteen maksimitappion, jonka kestää. (Puttonen & Repo 2011, 22-23.)

Moni peruskysymys ratkeaa **sijoitettavan summan** suuruudella. Näitä ongelmia on kuinka suuren osuuden summa kattaa kokonaisvarallisuudesta, onko se ylimääräistä rahaa vai jotakin tulevaisuuden käyttötarkoitusta varten tai aikooko sijoittaja hajauttaa sijoitusomaisuuttaan. Hajauttamisesta hyötyminen edellyttää tarpeeksi suuria pääomia, jotta kaupankäyntikulut eivät pääse suhteellisen korkeiksi. Tietenkin lisähajauttamista voi harrastaa pienemmilläkin panostuksilla. Riskin hajauttaminen nousee tärkeämmäksi, mitä merkittävämpi sijoitettavan summan osuus on omasta varallisuudesta. (Puttonen & Repo 2011, 19.)

Sijoitustoiminnan tavoite ratkaisee, mikä on **sijoitushorisontti**. Sijoituksen maturiteetti voi vaihdella muutamista tunneista useisiin vuosiin. Myös sijoituksen ennenaikainen rahaksi muuttaminen eli likvidointi täytyy ottaa huomioon. Tietyt sijoituskohteet, esimerkiksi eläkevakuutukset, voivat vaatia rahan sitomista kymmeniksi vuosiksi. Lisäksi sijoittajan täytyy pohtia, että riittääkö pääoman arvonnousu vai tarvitseeko säännöllistä kassavirtaa. (Puttonen & Repo 2011, 21.) Säästäminen pahan päivän varalle on tyypillistä kotitalouksissa, kun taas osa säästää tiettyä käyttötarkoitusta varten, esimerkiksi asuntoa tai autoa varten. Joillakin sijoittajilla ei ole tiettyä tarvetta rahoille, jolloin he sijoittavat ylimääräiset rahansa pitkäksi ajaksi. (Anderson & Tuhkanen 2004, 32.)

Hyvä sijoittaja pystyy hankkimaan ja käsittelemään **sijoitusinformaatiota** tehokkaasti sen runsaudesta huolimatta. Sijoitukset voi tehdä itse tai ulkoistaa ammattilaiselle - esimerkiksi sijoitusrahaston salkunhoitajalle. Itsenäisten sijoituspäätösten tekeminen vaatii aitoa kiinnostusta ja ajan uhraamista

markkinoiden seurantaan. Sijoittamiseen liittyvä verotus on otettava myös huomioon. (Puttonen & Repo 2011, 25.)

4.3 Sijoituksen toteuttaminen

Sijoittaja voi valita, että hoitaako sijoitussalkkuaan itse, maksaako sijoitusneuvonnasta vai palkatako ulkopuolinen henkilö hoitamaan sijoituksia puolestaan. Sijoitusneuvojat auttavat sijoitustavoitteiden määrittämisessä ja varojen hajauttamisessa sekä tarjoavat kustannustehokkaita palveluita. Sijoitusrahastoissa rahastoyhtiö hoitaa sijoitustoiminnan sijoittajan puolesta. (Anderson & Tuhkanen 2004, 60-61.)

Kaupankäyntikulut vaihtelevat osakevälittäjän, sijoitusmuodon ja toimeksiannon suorittamistavan mukaan. Osakkeita ja rahasto-osuuksia ostettaessa ja myydessä peritään palkkioita, joiden suuruus riippuu summasta. Internet-toimeksiannot ovat halvempia kuin puhelin- tai konttoritoimeksiannot. (Kallunki ym. 2002, 241.)

4.4 Seuranta ja raportointi

Sijoitussuunnitelma ja sijoitussalkun sisältö tulee arvioida säännöllisin väliajoin. Tärkeää raportoinnissa on verrata tavoitteita toteutuneeseen. Arvioinnissa tarkistetaan varojen ja velkojen määrä, toteutuneet osto- ja myyntitoimeksiannot, sijoitussalkun sisältö sekä selvitetään markkinahinnat ja omien sijoitusten markkina-arvo. On hyvä käydä läpi alkuperäiset sijoittamistavoitteet ja tehdä tarvittavat korjaukset, selvittää osake- ja korkosijoitusten hajauttaminen sekä tarkistaa korkojen ja osinkojen maksupäivät. (Anderson & Tuhkanen 2004, 323-324, 326.)

5 RISKIT JA TUOTTO

Sijoituspäätöksen ensimmäinen ja tärkein vaihe on sijoittajan riskinsietokyvyn tunnistaminen. Käsitteenä riski sisältää sekä voiton että tappion mahdollisuuden ja se määrittelee minkä tyyppiseen kohteeseen sijoittajan tulisi rahansa sijoittaa. Riskinsietokyky vaihtelee erityyppisillä sijoittajilla, suurta tuottoa tavoittelevalta sijoittajalta vaaditaan parempaa riskinsietokykyä kuin pienempään tuottoon tähtäävältä. Riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä - tuotto-odotusten kasvaessa riski nousee. (Kallunki ym. 2002, 23-24.)

5.1 Yhtiö- ja markkinariski

Osakemarkkinoilla riskit voidaan jakaa karkeasti kahdenlaisiin riskeihin, toinen liittyy suoraan sijoituskohteeseen liittyviin riskeihin ja toinen yleiseen kehitykseen. Osakemarkkinoilla yhtiön menestykseen liittyvää riskiä kutsutaan yhtiöriskiksi ja siihen vaikuttavat kaikki yhtiöön liittyvät tapahtumat. Yleiseen kehitykseen liittyviä riskit eli markkinariskit voivat liittyä markkinoiden kehitykseen, poliittisiin päätöksiin sekä maailman tapahtumiin. (Pörssisäätiö 2007, 14.)

Yhtiörisktiin lukeutuvat sellaiset tekijät jotka vaikuttavat suoraan yrityksen liiketoimintaan. Suoraan toimintaan vaikuttavia tekijöitä voi olla esimerkiksi onnettomuudet, valmistukseen liittyvät vaikeudet, tilausten puute, väärät strategiset valinnat tai henkilöstöongelmat. Kaikki uutiset, tiedotteet, osavuosisikatsaukset ja tilinpäätökset antavat kuvan yhtiön tilanteesta markkinoilla sekä tulevaisuuden näkymistä. Osakkeen arvo ei muodostu pelkästään sen hetken tilanteesta vaan osakkeen hinta ennakoi tulevaa. Onkin tyypillistä, että osakekurssit kulkevat reaalityalouden etupuolella ja pörssikurssit laskevat ennen reaalityalouden taantumista. Yhtiöriskiä pyritään vähentämään hajauttamalla sijoitukset useisiin eri yrityksiin, jolloin yhden yrityksen yhtiöriski ei nouse liian suureksi. (Pörssisäätiö 2007, 14-15.)

Markkinariskeille on tyypillistä se, ettei yritys itse pysty niihin vaikuttamaan, mutta niiden muutokset heijastuvat yrityksen toimintaan ja arvoon. Yleistä on, että kun markkinoilla vallitsee nousukausi niin lähes kaikkien osakkeiden kurssikehitys näyttää positiiviselta. Laskusuhdanteessa taas yleinen kehitys vetää lähes kaikkien osakkeiden kehityksen miinukselle. (Pörssisäätiö 2007, 14.)

Markkinariski ei koske pelkästään yhtä yritystä vaan voi käytännössä koskea koko maailman markkinoita. Hyviä esimerkkejä toteutuneista markkinariskeistä ovat olleet mm. Yhdysvaltojen subprime-kriisi, eurokriisi, Lähi-idän levottomuudet ja Fukushima ydinvoimaonnettomuus. Jokainen edellä mainituista on laskenut pörssikursseja ja niiden ennustaminen on ollut vaikeaa, jopa mahdotonta. Markkinariski voi koskea tiettyä toimialaa, maata, maanosaa tai koko maailman taloutta, eikä se koske pelkästään osake- tai rahastosijoittajaa sillä esimerkiksi myös asuntosijoittaja voi kärsiä markkinoiden vaikutuksesta. Tämä näkyy korkotason vaihteluna joka voi nostaa asuntolainasta maksettavaa korkoa. Markkinariski ei kuitenkaan ole sama kaikille yrityksille vaan sen taso ja muoto vaihtelee yrityksen mukaan. Vakaisissa ja hyvin osinkoa maksavissa yrityksissä riski kurssin vaihteluun on pienempi kuin epävakaisemmassa kasvuyrityksessä. Tämä johtuu siitä, että vakaisissa yhtiöissä kasvuodotukset eivät ole yhtä korkealla kuin kovaan kasvuun pyrkivillä yrityksillä joiden osakkeen arvoon kuuluu oleellisena osana tulevaisuuden kasvu. Markkinariskiin vaikuttavat myös valuuttariski joka syntyy valuuttojen hintavaihteluista, korkoriski joka vaikuttaa liikkeellä olevan rahan hintaan sekä mahdolliset riskit raaka-aineiden kuten öljyn tai eri metallien hintavaihteluista. (Anderson & Tuhkanen 2004, 34-39.)

5.2 Allokaatio

Kun sijoitukset jaetaan eri omaisuusluokkiin, tarkoitetaan allokaatiota eli varojen kohdentamista. Finanssivarallisuutta ovat osakkeet ja korkosijoitukset, kun taas reaalisijoitukset lähinnä asuntoja, kiinteistöjä ja metsää. Allokointi tehdään vasta, kun sijoittamisen tavoitteet, aikahorisontti, riskinsietokyky ja tuotto-odotus

on määritelty. Tärkein päätös allokoinnissa on, että kuinka suuri osuus sijoituksista on lyhyissä ja pitkissä koroissa, osakkeissa ja kiinteistöissä. Sijoitussalkkua voi hoitaa aktiivisesti tai passiivisesti. Aktiivisen sijoitustoiminnan perusajatuksena on parantaa tuottoja tulevan kehityksen näkemyksellä. Talouden nousukaudella kohdennetaan sijoitussalkun rakennetta enemmän osakepainotteiseksi. Laskukaudella osakkeiden painotusta kevennetään, toisin sanoen lisätään korkosijoituksia salkussa. Korkosijoituksia voi tarkentaa lyhyiden ja pitkien korkojen muodossa. Passiivinen sijoittaminen tapahtuu tietyn vakiosalkun mukaan, jolloin ei ole erityistä näkökantaa kurssi- tai korkokehitykseen. (Anderson & Tuhkanen 2004, 53-57.)

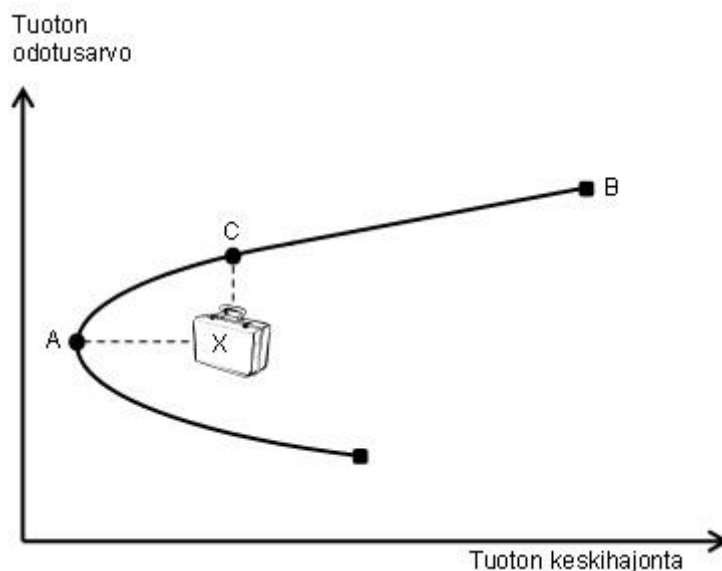
5.3 Moderni portfolioteoria

Sijoitussalkun riskin pienentäminen tapahtuu hajauttamalla sijoituksia useampaan omaisuuslajiin. Harry Markowitzin kehittämä portfolioteoria määrittää jokaiselle kohteelle oman tuotto-odotuksen ja riskiolettaman. **Tuotto-odotus** tarkoittaa todennäköisintä tuottoa, jonka sijoituskohteesta voi saada. Tuottojen oletetaan olevan normaalijakautuneita. Sijoittaja määrittelee tuotto-odotuksen historian perusteella ja ennakoimalla tulevaisuutta. Yhdistelemällä erilaisten tuotto- ja riskiprofiilin sijoituskohteita sijoitussalkussa voidaan saavuttaa pienemmällä riskitasolla sama tuotto-odotus kuin yksittäisessä sijoituskohteessa. Lisäksi hajauttamista voi jatkaa sijoittamalla eri toimialoihin, valuuttoihin ja maantieteellisiin kohteisiin. (Anderson & Tuhkanen 2004, 85-86.)

Sijoitussalkun riskiolettama lasketaan volatilitietin ja korrelaatiokertoimen avulla. Tuoton vaihtelua tuotto-odotuksen ympärillä mitataan **volatilitietillä** eli keskihajonnalla. Yksinkertaisesti suuri volatilitietti tarkoittaa, että sijoituskohteessa on suuri riski. Portfolioteoriassa sijoitussalkun volatilitiettiä muokataan sijoittajan riskinsietokykyä vastaavaksi. **Kovarianssi** kertoo kuinka läheisesti salkun arvopaperien tuotot muuttuvat. Tuotot voivat kehittyä samaan tai eri suuntaan. Kovarianssiluvusta johdetaan **korrelaatiokerroin**. Sillä mitataan arvopaperien tuottojen riippuvuutta toisistaan arvoasteikolla [-1,1]. (Anderson & Tuhkanen 2004, 87-89.) Esimerkiksi autoja ja terästä valmistavien

yritysten osakkeet reagoivat eri tavalla teräksen hinnan nousuun: Auto Oyj:n osake laskee materiaalikustannusten noustessa, kun taas Teräs Oyj:n osake nousee. Korrelaatio on -1, jos sijoituskohteet korreloivat käänteisesti, ja 1, jos ne korreloivat keskenään identtisesti. (Seligson & Co. 2013, hakupäivä 30.3.2013.)

Eri sijoitusvaihtoehtojen yhdistelmiä voidaan muodostaa, kun tiedetään tuotto-odotukset sekä riskiolettamat. Teoria olettaa, että älykäs sijoittaja karttaa riskiä ja valitsee vähäriskisimmän saman tuotto-odotuksen kohteista. Lisäksi, jos vaihtoehtoissa on yhtä suuri riski, sijoittaja valitsee kohteen, jossa on suurin tuotto-odotus. Älykäs sijoittaja tavoittelee salkkuyhdistelmiä, jotka muodostavat **tehokkaan rajapinnan**. Kuviossa 3 salkku A:n riski on pienempi, mutta tuotto-odotus on sama verrattuna nykyiseen salkkuun X. Salkku C:ssä sen sijaan saman tuoton voi saada pienemmällä riskillä. Salkkuyhdistelmät pisteiden A ja B väliltä tarjoavat sijoittajalle parhaimmat ratkaisut tuotto-odotuksen ja riskin suhteen. Tältä väliltä sijoittaja valitsee portfolionsa tuottotavoitteensa ja riskinsietokykynsä mukaisesti. (Anderson & Tuhkanen 2004, 89-90.)

KUVIO 3. Esimerkki tehokkaasta rajapinnasta (Anderson & Tuhkanen 2004, 90).

Portfolioteorian mukaan hajautetun sijoitussalkun tuottojen volatilitteetti on pienempi kuin yksittäisen arvopaperin. Hajauttamalla sijoituksia useampaan arvopaperiin pienennetään salkun yhtiöriskiä markkinariskin pysyessä ennallaan. (Anderson & Tuhkanen 2004, 91.)

6 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Suomalaisten kiinnostusta sijoittamisen ja säästämisen on tutkittu aikaisemmin lukuisilla eri tutkimuksilla. Tutkimuksia ovat tehneet muun muassa pankit, pankkiiriliikkeet, säätiöt, tutkijat, opiskelijat sekä valtion virastot. Tutkimusten tarkoituksena on ollut tutkia suomalaisten säästämisen- ja sijoittamiskäyttäytymistä. Seuraavaan on listattu muutamia aiheesta tehtyjä tutkimuksia.

Nordean tuorein säästämisen tutkimus on vuodelta 2009, jossa kyselyyn osallistui hieman yli tuhat henkilöä ikäryhmästä 18-65 vuotta. Tutkimuksen mukaan nuorten, 18-25 -vuotiaiden ikäryhmässä, suomalaiset sijoittavat varojaan pääsääntöisesti joko tilille (68 %) tai rahastoihin (20 %). Osakkeita oli 14 prosentilla. Noin joka viidennes nuorista ei sijoittanut mihinkään. Lähes kaikki nuorimpaan ikäryhmään kuuluvista mainitsi ylimääräisen rahan puutteen syyksi, miksi ei säästä tai sijoita. (Nordea 2011, 4, 19.)

Suomalaisten sijoitushorisontti on lyhyt, joka korostui erityisesti naisilla. Naisista 40 prosenttia säästää 1-3 vuoden tähtämellä ja vain viidennes kaikista suomalaisista säästää pitkällä, yli kymmenen vuoden tähtämellä. Kyselyn mukaan juuri nuorilla oli selkein tavoite omaan säästämiseen, mutta silti puolet heistä vastasi, että heillä ei ole olemassa minkäänlaista säästämisen- tai sijoittamisen suunnitelmaa. Nordean tutkimuksessa suurimmaksi säästämisen syyksi osoittautui taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu, joka oli päämääränä 40 prosentilla sijoittajista. (Nordea 2011, 7-8, 15.)

Vuonna 2011 Pörssisäätiö teki tutkimuksen suomalaisten kotitalouksien säästämisen- ja sijoittamisen tottumuksista. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia suomalaisten sijoituskäyttäytymistä, arvopaperiomistuksia sekä tuntemusta ja asennoitumista arvopaperikauppaa kohden. Tutkimuksen mukaan suomalaisten talouksien arvopaperiomistukset ovat olleet pienessä nousussa. Vuotta aikaisemmin 49 prosenttia kotitalouksista kertoi omistavansa arvopapereita ja

nyt luku oli noussut 54 prosenttiin. Vuonna 2006 luku oli 50 prosenttia eli omistuksien määrä hieman vaihtelee vuosittain. Pörssisäätiön tutkimuksen mukaan arvopapereita omistavat keskimääräistä useammin yli 64-vuotiaat, eläkeläiset ja korkeasti koulutetut. Osakekauppaa käyvät hankkivat osakkeita etupäässä pitkäaikaisiksi sijoituksiksi, jolloin sijoitusaika oli yli kymmenen vuotta. (Pörssisäätiö 2011, 5-6, hakupäivä 9.3.2013.)

Pörssisäätiön tutkimuksen mukaan kotitalouksien suosituimpia sijoituskohteita olivat sijoitusrahastot. Muita suosittuja sijoituskohteita olivat kotimaiset pörssiosakkeet sekä säästö- ja sijoitustalletukset. Tutkimukseen osallistuneista vain 9 prosenttia kertoi ostaneensa ulkomaisia osakkeita. Rahastoja oli useimmiten yli 50-vuotiailla työväestöön kuuluvilla, alemmilla toimihenkilöillä sekä koulutustasoltaan pelkästään peruskoulun käyneillä. Pörssiosakkeita löytyi parhaiten miehiltä, ylemmiltä toimihenkilöiltä, suurituloisilta sekä yliopistokoulutuksen omaavilta. Rahan puutteen lisäksi yleisimmät syyt sijoitushaluttomuuteen olivat epävarmuus ja riski. Epävarmuus näkyi myös kotitalouksien aikeista sijoittaa arvopapereihin, sillä 31 prosenttia kaikista kotitalouksista ja 54 prosenttia jo arvopapereita omistavista aikoi sijoittaa sinä vuonna varojaan markkinoille. Aikaisemmat luvut olivat 34 prosenttia ja 57 prosenttia. Eläkepäivien varalle säästämisen koki tarpeelliseksi 61 prosenttia vastaajista. (Pörssisäätiö 2011, 16-23, hakupäivä 9.3.2013.)

Vuonna 2010 Sampo Pankki teetti TNS Gallupilla sijoittajatutkimuksen, jossa tutkittiin suomalaisten asenteita säästämiseen ja sijoittamiseen sekä sen hetkisen taloustilanteen vaikutusta lähiajan sijoitussuunnitelmiin. Tutkimukseen osallistui lähes 1200 yli 18-vuotiasta suomalaista. Tulosten mukaan valtaosa suomalaisista on turvallisuushakuisia sijoittajia ja sijoittavat mielellään matalariskisiin kohteisiin. 60 prosenttia tutkimukseen osallistuneista kertoi säästävänsä joko matalariskisiin rahastoihin tai pankkitalletuksiin. (Sampo Pankki 2010, hakupäivä 9.3.2013)

Tutkimukseen vastanneista hyvätuloisista 50 prosenttia luonnehti itseään tuottohakuiseksi sijoittajaksi, joka voisi sijoittaa varojaan yksittäisiin osakkeisiin ja arvopapereihin. Kaikista vastaajista yksittäisiin arvopapereihin voisi sijoittaa

vain 15 prosenttia. Tutkimuksen mukaan naiset ovat selvästi miehiä varovaisempia sijoittajia. 65 prosenttia naisista kertoi olevansa turvallisuushakuinen, kun taas miesten vastaava luku oli 54 prosenttia. Tuottohakuisia oli miehistä 21 prosenttia ja naisista vain 9 prosenttia. Naisia ei juurikaan kiinnostanut suora osakesijoittaminen, mutta rahastoihin ja talletuksiin sijoittaminen seuraavan vuoden aikana oli usealle ajankohtaista. (Sampo Pankki 2010, hakupäivä 9.3.2013.)

Sampo Pankin tutkimukseen vastanneista 35 prosenttia omisti talletuksia, 29 prosenttia rahastoja, 24 prosenttia kotimaisia osakkeita ja 8 prosenttia ulkomaalaisia osakkeita. Kaikista vastaajista 39 prosenttia kertoi, että ei omista sijoituksia. Suomalaiset eivät useinkaan tyydy pelkästään yhteen sijoitusmuotoon. Osakkeenomistajista vähän yli puolet kertoi omistavansa myös rahastoja ja rahastosäästäjistä 60 prosentilla oli myös talletuksia ja 42 prosentilla kotimaisia osakkeita. (Sampo Pankki 2010, hakupäivä 9.3.2013.)

Sen hetkinen taloustilanne ei rohkaissut suomalaisia sijoittamaan ja vain viidennes vastaajista arvioi tilanteen olevan otollinen sijoitusten tekemiseen. Yli puolet vastaajista kertoi olevansa täysin tai jokseenkin eri mieltä. Seuraavien 12 kuukauden aikana 40 prosenttia vastaajista ei ajatellut sijoittavansa minnekään. Rahastot (19 %), oma asunto (18 %) ja talletukset (17 %) olivat kolme suosituinta sijoituskohdetta. (Sampo Pankki 2010, hakupäivä 9.3.2013.)

Sijoituspäätöksissä suomalaiset luottavat eniten pankkien asiantuntijoihin. Vastaajista 44 prosenttia kertoi luottavansa pankkineuvojan tai muun asiantuntijan apuun sijoituspäätöksissä ja vajaa kolmannes tekee päätöksensä yksin ja seuraa itse aktiivisesti talouden tapahtumia. Rahastosäästäjät kokevat pankilta saamansa tuen tärkeämmäksi kuin osakesäästäjät. Rahastosäästäjistä 53 prosenttia tukeutui pankin apuun kun taas osakesijoittajilla vastaava luku oli 33 prosenttia. (Sampo Pankki 2010, hakupäivä 9.3.2013.)

Miehet ovat itsevarmempia kyvyistään tehdä sijoituspäätöksiä kuin naiset ja ovat riskinsietokykyisempiä. Lisäksi miehet vaihtavat sijoituksia eli käyvät kauppaa lähes 1,5 kertaa enemmän naisiin verrattuna. Suuri vaihdanta ei takaa

parempia tuottoja, vaan liiasta itsevarmuudesta johtuen miesten sijoitustuotot ovat jopa huonompia naisiin nähden. Ero tulee selkeimmin esille naimattomien miesten ja naisten välillä. (Barber & Odean 2001, 262, 289.) Naiset sijoittavat sijoitusrahastoihin enemmän suhteessa miehiin, jolloin sijoitustoiminnan hoitaa salkunhoitaja ja riski on laajasti hajautettu. Naiset ovat miehiä varovaisempia rahamarkkinoilla, mutta naisten riskinottohalukkuus on kasvamassa osakesijoittamisen yleistymisen muodossa. (Kauppalehti 2012, hakupäivä 2.3.2013.)

7 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan opiskelijoiden säästämistä ja sijoittamista. Tutkimus on rajattu Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön suomenkielisiin opiskelijoihin. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka moni opiskelija on tällä hetkellä sijoittanut rahaansa talletuksiin, arvopapereihin, eläkevakuutuksiin tai jopa asuntoon ja kuinka monella sijoittaminen kuuluu tulevaisuuden suunnitelmiin. Lisäksi tarkastellaan sukupuolten ja eri koulutusohjelmien välisiä eroja.

7.1 Tutkittava joukko

Liiketalouden yksikön opiskelijat valmistuvat tradenomin tutkintonimikkeellä. Opiskeluajan kesto on lähtökohtaisesti 3,5 vuotta. Tutkittava joukko koostui eri suuntaumisvaihtoehtoista, joita ovat liiketalous, kirjasto- ja tietopalvelut sekä tietojenkäsittely. Valmistuttuaan liiketalouden opiskelijat voivat toimia aiheeseemme liittyvän toimialan eli finanssialan asiantuntija- ja esimiestehtävissä. (Oulun seudun ammattikorkeakoulu, 12, 32.) Valtaosa opiskelijoista on nuorista koostuvia päiväopiskelijoita, mutta joukossa on myös aikuiskoulutuksessa olevia iltaopiskelijoita. Liiketalouden, tietojenkäsittelyn sekä kirjasto- ja tietopalveluiden opiskelijoita oli kyselyhetkellä läsnäolevaksi ilmoittautuneena 870.

7.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä oli kvantitatiivinen eli tilastollinen tutkimus. Siihen päädyttiin, koska perusjoukko oli suuri ja tutkimus haluttiin tehdä nopealla aikataululla. Tutkimus toteutettiin sähköisellä Webropol-kyselysovelluksella otantatutkimuksena. Otantamenetelmänä käytettiin satunnaisotannan lisäksi ositettua otantaa. Ositetussa otannassa perusjoukko jaetaan etukäteen sopiviin ryhmiin ja niistä valitaan otokseen vastaajat (Heikkilä 2010, 37). Näin

varmistettiin heterogeenisestä aineistosta kaikkien kolmen homogeenisen osajoukon vastaukset.

Vastauksia kerättiin 18.-21.3.2013 välisenä aikana julkaisemalla hyperlinkki liiketalouden yksikön intranetin ilmoituksissa ja lisäksi tuomalla kyselylle tunnettuutta vierailemalla liiketalouden luokkatiloissa. Oppitunnit valikoituivat arpomalla jokaisesta koulutusohjelmasta kaksi luokkaa, jotka olivat ensisijaisesti tietokonealuokkia. Tällä varmistettiin vastaukset kaikilta koulutusohjelmilta tehokkaasti. Oppitunnin alkaessa oppilaille jaettiin hyperlinkki kyselylomakkeeseen (liite 21) ja samalla kerroimme kuinka kysely suoritetaan.

Kysely täytettiin internetissä kiinteän hyperlinkin kautta, joka ohjasi vastaajan oikealle sivulle. Päädyimme luomaan Webropolin satunnaisista merkeistä luodun pitkän hyperlinkin tilalle oman linkkimme is.gd-ilmaispalvelun avulla. Is.gd on hyperlinkkien muokkaamiseen tarkoitettu web-sivusto, jossa hyperlinkille voi antaa nimen, jolla on jokin merkitys (Is.gd 2013, hakupäivä 22.3.2013). Näin hyperlinkki on helppo muistaa ja kirjoittaa web-selaimen osoiteriville.

Kyselylomakkeen lopussa vastaajilta pyydettiin sähköpostiosoite ja kaikkien osoitteen jättäneiden kesken arvottiin 30 euron lahjakortti Stockmann-tavarataloon. Saadut vastaukset rekisteröityivät Webropoliin, joka käsitteli vastaukset tilastollisesti ja muodosti niistä raportin kuvaajineen internetselaimen. Kyselyn vastauksia käsiteltiin luottamuksellisesti ja anonyymisti.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Validiteetti tarkoittaa, että miten tutkimus onnistuu selvittämään tutkimusongelmat. Tutkimus on sisäisesti validi, jos mittaukset vastaavat teoreettisen viitekehyksen käsitteitä. Ulkoisesti validin tutkimuksen tulokset ovat tulkittavissa samalla tavalla muiden tutkijoiden keskuudessa. Systemaattinen

virhe pyrkii vaikuttamaan koko aineistoon samansuuntaisesti ja se syntyy jostakin aineiston keräämiseen liittyvästä tekijästä. (Heikkilä 2010, 186.)

Tutkimuksen validiteettiin pyrittiin vaikuttamaan valitsemalla tietoperustan materiaalit lähdekriittisesti sekä ottamalla huomioon aikaisemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset. Lisäksi kyselylomakkeen kysymykset testattiin etukäteen kolmella opiskelijalla ja kysymykset pyrittiin muodostamaan niin, ettei niitä pysty käsittämään väärin. Mahdollinen virhemarginaali voi syntyä www-kyselyssä valehtelulla, joka voi aiheuttaa systemaattista vääristymää saatuihin tuloksiin. Kyselyyn liittyvä arvonta voi kasvattaa valehtelemista, koska arvonta vaati osallistumista tutkimukseen.

Mittauksen reliabiliteetti määritellään kyvyksi tuottaa tarkkoja tuloksia. Otannan koko ja aineiston käsittelyvirheet voivat aiheuttaa satunnaisvirheitä, jotka pienentävät tutkimuksen tarkkuutta. Reliabiliteetti on riippumaton validiudesta, mutta toisinpäin vaikuttaa valiteettiin. Tutkimuksen tarkkuutta tarkastellaan pohdinnassa. (Heikkilä 2010, 187.)

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

8.1 Vastaaajien taustatiedot

Tutkimukseen vastasi kaikkiaan 220 opiskelijaa, joka on 25 prosenttia läsnäolevaksi ilmoittautuneista Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön opiskelijoista. Edellä mainittujen lisäksi kyselyyn osallistui muutama kansainvälisen liiketalouden opiskelija sekä yksi hoitoalan- ja yksi bioanalytiikan opiskelija.

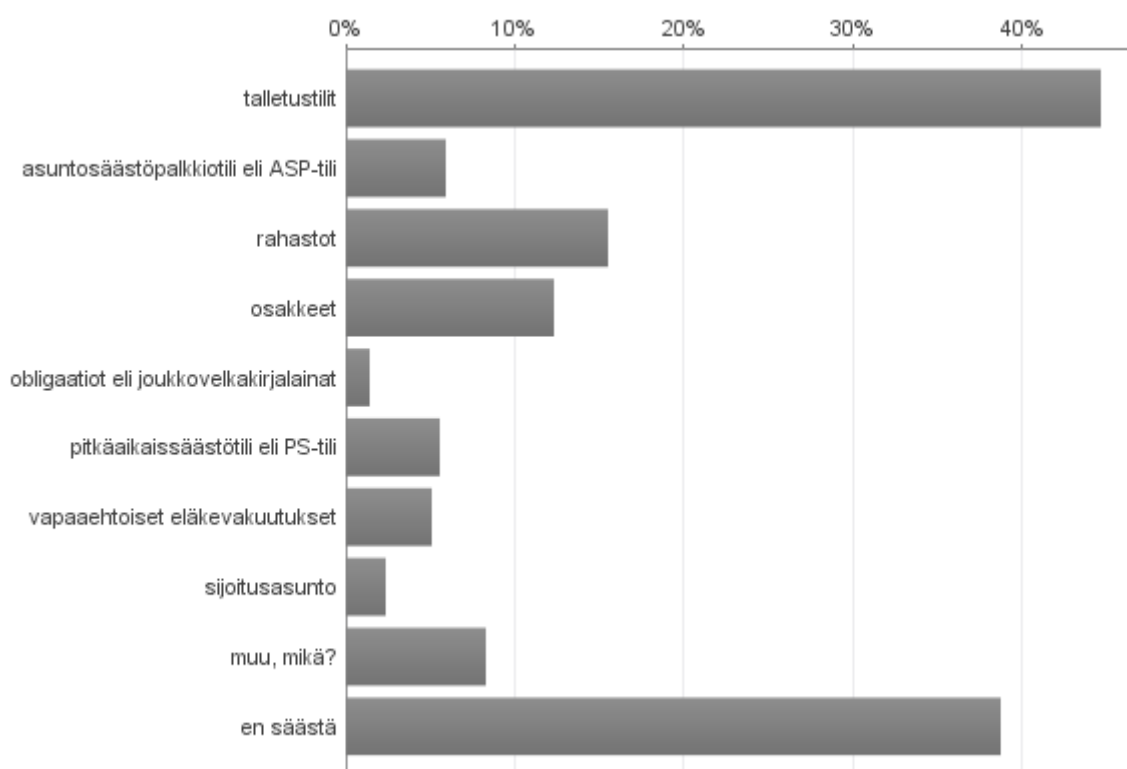
Kysymyksillä 1-4 (liite 21) kartoitettiin vastaajien taustatietoja. Kaikista vastaajista 35 prosenttia oli miehiä ja 65 prosenttia naisia. Nuorin vastaaja oli 19-vuotias ja vanhin 56-vuotias. Tutkittavan joukon pääpaino oli nuorissa opiskelijoissa vastaajien keski-ikä ollessa 25 vuotta. Lähes kaksi kolmasosaa tutkimukseen osallistuneista oli liiketalouden opiskelijoita. Tietojenkäsittelyä opiskelee 18 prosenttia vastaajista ja kirjasto- ja tietopalveluita 15 prosenttia. Vastanneista 7 prosenttia työskentelee päätoimisesti ja 31 prosenttia on osa-aikatoissa.

TAULUKKO 1. Vastaajien ikä.

Ikä	Lukumäärä	%
19-22	105	48
23-26	52	24
27-30	32	15
31-34	12	5
35 vuotta tai yli	19	9
Yhteensä	220	100

8.2 Sijoituskohteet tällä hetkellä

Selvästi yleisin sijoittamisen kohde on talletustilit (liite 21, kysymys 5). Vastaajista 45 prosenttia kertoo säästävänsä tilille ja toiseksi suosituin sijoitusmuoto on rahastoihin säästäminen 15 prosentin osuudella. Osakesijoituksia löytyy 27 opiskelijalta joka on noin 12 prosenttia kaikista vastaajista. Joukkovelkakirjalainoja omistaa kolme opiskelijaa, sijoitusasunto löytyy viideltä, PS-tili kahdeltatoista sekä vapaaehtoinen eläkevakuutus yhdeltätoista opiskelijalta. Kaikista vastaajista 39 prosenttia ei säästä tällä hetkellä mihinkään.

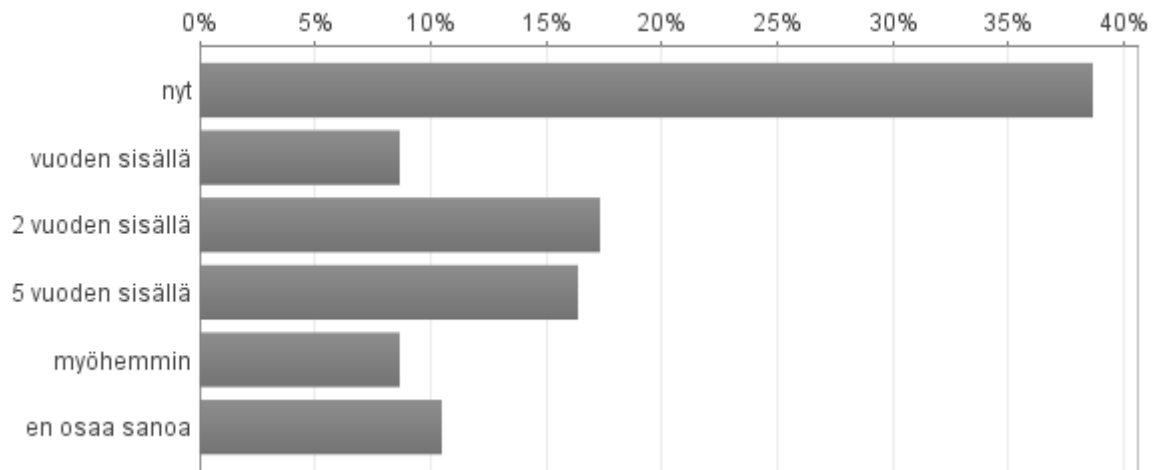
KUVIO 4. Sijoituskohteet, joihin vastaajat säästävät ja sijoittavat tällä hetkellä.

8.3 Ajankohtaisuus ja säästämisen tavoitteet

Kysymyksissä 6 ja 7 (liite 21) kysyttiin säästämisen ajankohtaisuutta ja tavoitteita. Vastaajista 39 prosenttia kokee säästämisen olevan ajankohtaista

juuri nyt. Joka kymmenes ei osaa sanoa, milloin aloittaa säästämisen. 16 prosenttia uskoo säästävänsä viimeistään viiden vuoden sisällä.

KUVIO 6. Säästämisen ajankohtaisuus.

Selkeimmiksi säästämisen tavoitteiksi opiskelijoilla nousevat asunto tai kiinteistö (30 prosenttia) ja vaurastuminen (26 prosenttia). Joka kymmenes pitää autoa ja pieniä hankintoja (alle 1 000 euroa) säästämisen tavoitteena. Sekä eläkettä että muita yli 1 000 euron hankintoja varten säästää 7 prosenttia vastaajista. Avoimissa vastauksissa nousevat esille yllättävät menot, joihin varaudutaan säästämällä. Kuitenkin väittämään ”olen asettanut selkeän sijoittamisen tavoitteen” 63 prosenttia vastasi olevansa eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä. Joka kymmenellä oli selkeä tavoite. (Taulukko 2.)

8.4 Kiinnostus sijoituskohteisiin tulevaisuudessa ja sijoitushorisontti

Vastaajien keskuudesta eniten kiinnostusta herättää tulevaisuudessa pankkitalletukset ja toiseksi eniten kiinnostusta löytyy asuntosijoittamista kohtaan (liite 21, kysymys 8). Erittäin kiinnostuneita sijoitusasunnoista on 16 prosenttia vastaajista ja melko kiinnostuneita on lähes 20 prosenttia. Osakesijoittamisesta 12 prosenttia kertoo olevansa erittäin kiinnostunut ja 31 prosenttia on joko melko tai kohtalaisen kiinnostunut. Merkittävää on, että

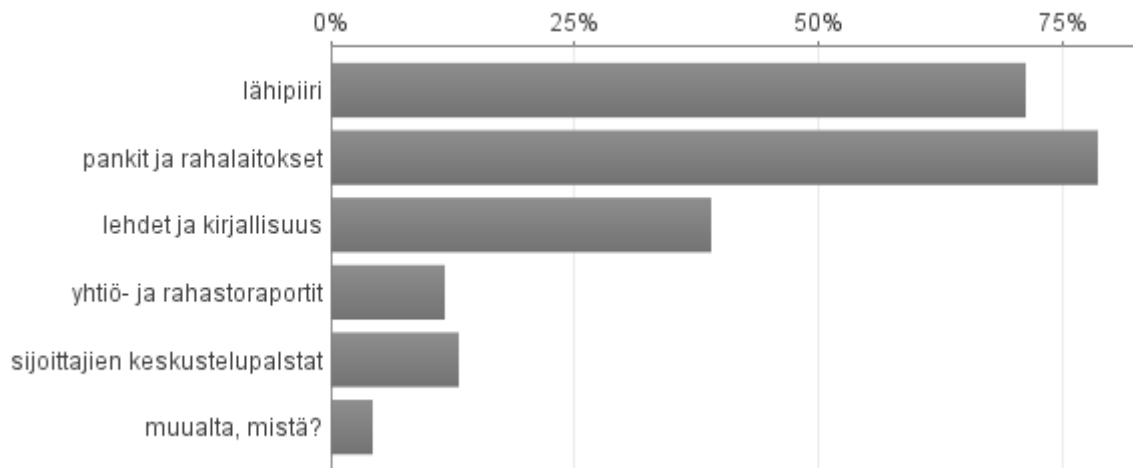
toiseksi suosituimpaan sijoituskohteeseen eli rahastoihin erittäin kiinnostuneita on tulevaisuudessa sijoittamaan vain neljä prosenttia opiskelijoista. (Liite 1.)

Selvästi vähiten kiinnostusta löytyy joukkolainoja kohtaan. Yli puolet vastaajista kertoi, että ei ole lainkaan kiinnostunut ja vain yksi kertoo olevansa erittäin kiinnostunut. Myöskään vapaaehtoinen eläkevakuutus tai PS-tili ei herätä suurta kiinnostusta opiskelijoiden keskuudessa. Muutama vastaaja kertoo olevansa kiinnostunut sijoittamisesta raaka-aineisiin, kuten kultaan sekä yksi vastaaja ilmoittaa olevansa kiinnostunut metsän ja maan omistamisesta. (Liite 1.)

Kysymyksessä 9 (liite 21) vastattiin kuinka pitkäksi aikaa opiskelijat ovat valmiita säästämään. Alle vuodeksi on valmis säästämään vain 1 prosentti vastaajista, kun 1-4 vuotta nousee suosituimmaksi (44 prosenttia). Neljäsosa vastaajista on valmis säästämään yli viiden, mutta alle 10 vuoden periodille. Noin 29 % kokee yli 10 vuoden säästöajan omakseen. Pisin säästämisen ja sijoittamisen horisontti löytyy osakesijoittajilta, joista 44 prosenttia kertoi säästävänsä yli kymmenen vuoden horisontilla (liite 2).

8.5 Informaation hankkiminen ja sijoitettavien varojen alkuperä

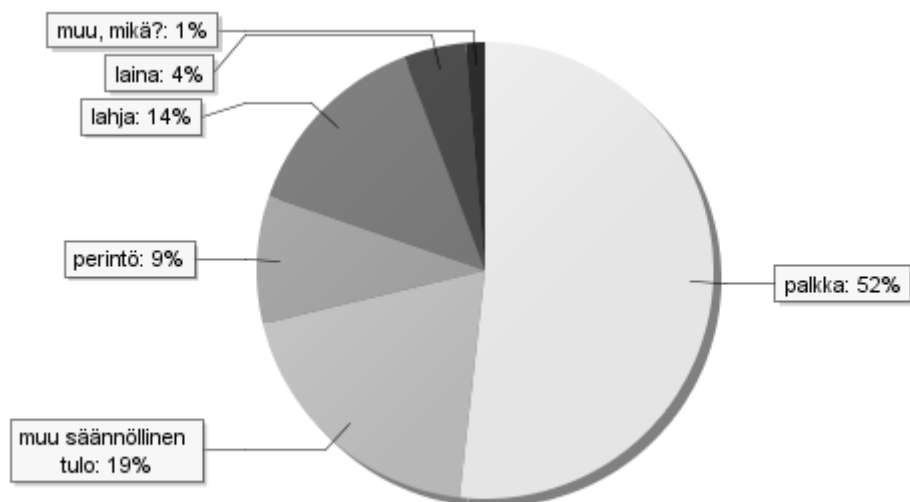
Tutkimukseen vastanneet etsivät säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvää tietoa useista eri lähteistä (liite 21, kysymys 10). Kuvion 5 mukaan 79 prosenttia vastaajista kertoo hankkivansa tietoa pankeista ja rahalaitoksista. Toiseksi suosituin tiedonhakukanava on lähipiiri 71 prosentin osuudella ja kolmanneksi suosituin on alaan liittyvät lehdet sekä kirjallisuus 39 prosentin osuudella. Vain noin 12 prosenttia kertoo lukevansa yhtiö- ja rahastoraportteja ja noin 13 prosenttia kertoo selaavansa sijoittamiseen liittyviä keskustelupalstoja. Lisäksi yksi vastaaja ilmoittaa seuraavansa sijoitusblogeja.

KUVIO 5. Informaation lähteet.

Osakkeisiin ja rahastoihin sijoittavat opiskelijat etsivät tietoa selvästi useammista lähteistä kuin pelkkiin talletuksiin säästävät. Talletuksiin säästävistä valtaosa luottaa pankin ja lähipiirin antamaan tietoon. Osake- ja rahastosijoittajat sen sijaan etsivät tietoa lähipiirin ja pankkien lisäksi myös lehdistä, kirjallisuudesta, keskustelupalstoilta sekä erilaisista yhtiö- ja rahastoraporteista. Lähes 60 prosenttia osakesijoittajista kertoo hakevansa tietoa alan lehdistä ja kirjallisuudesta. Osakkeenomistajista 44 prosenttia seuraa keskustelupalstoja ja erilaisia sijoitusraportteja hyödyntää 37 prosenttia. Tallettajilla vastaavat luvut ovat: kirjallisuudesta 37 prosenttia, keskustelupalstoista tietoa hankkii 13 prosenttia ja raportteja seuraa 15 prosenttia vastaajista. (Liite 3.)

Kysymyksessä 11 (liite 21) selvitettiin sijoitettavien varojen alkuperää. Säästäjistä hieman yli puolet rahoittaa säästämisen palkkatuloilla, kun taas viidesosa ilmoittaa varojen alkuperäksi muun säännöllisen tulon. 14 prosenttia kertoo käyttäneensä säästämiseen lahjana ja 9 prosenttia perintönä saatuja varoja. Ainoastaan 4 prosenttia vastaa käyttävänsä vipulainaa säästämis- tai sijoitustoimintaan.

KUVIO 7. Sijoitettavien varojen alkuperä.

8.6 Väittämät ja syy säästämättömyyteen

Kysymyksessä 12 esitettiin väittämiä, johon vastattiin asteikolla 1-4 (taulukko 2). Opiskelijoiden mielikuva hyvästä riskinsietokyvystään hajaantuu tasaisesti. Osakkeisiin sijoittaneista 90 prosenttia pitää riskinsietokykyään hyvänä tai jokseenkin hyvänä, kun taas talletustileihin säästäväistä puolet. Suurin osa vastaajista kokee itsensä tuottohakuiseksi. Vain 6 prosenttia ei koe itseään tuottohakuiseksi ja 7 prosenttia ei osaa arvioida omaa tuottohakuisuuttaan.

Tutkimuksen mukaan lähes puolet vastaajista ei joko seuraa talouden tapahtumia tai seuraa niitä vähän. 12 prosenttia vastaajista seuraa talouden tapahtumia aktiivisesti. Suurimmat erot löytyvät tallettajien ja osakesijoittajien välillä. Osakkeenomistajista 37 prosenttia kertoo seuraavansa talouden tapahtumia ja jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa on 44 prosenttia. Tallettajista vain 7 prosenttia ilmoittaa aktiivisesti seuraavansa tapahtumia ja noin 32 prosenttia seuraa markkinoita jonkin verran. Kaikista vastaajista lähes neljännes ei seuraa talouden tapahtumia lainkaan.

Opiskelijoiden säästämisen säännöllisyys jakaantuu tasaisesti vastaajien kesken. Joka viides ei säästännyt säännöllisesti ja yhtä paljon on niitä, jotka säästävät. Joka kymmenellä on säästämisen suunnitelma. Kaksi kolmasosaa tekee mielestensä sijoituspäätökset harkitusti tai jokseenkin harkitusti. Huomattavaa on, että 11 prosenttia vastanneista ei osaa sanoa tekeekö sijoituspäätöksensä harkitusti. Suurin osa vastaajista ilmoittaa hallitsevansa oman taloutensa. Lähes kaikki tutkimukseen osallistuneista pitää säästämistä tärkeänä tai jokseenkin tärkeänä.

Opiskelijoilla oli hankaluuksia arvioida suhtautumistaan arvon laskuun liittyviin väittämiin. Joka neljäs ei osannut sanoa mielipidettään sijoituksen mahdollisesta arvon laskemisesta. Tilanteeseen, jossa sijoituksen pääoman arvo on 10 prosenttia tappiolla, ei osannut vastata jopa 31 prosenttia opiskelijoista.

TAULUKKO 2. Väittämät. Tarkemmat lukumäärät liitteessä 2. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	1	2	3	4	EOS	Yhteensä
1. Minulla on hyvä riskinsietokyky	15 %	30 %	34 %	14 %	7 %	220
2. Olen tuottohakuinen	6 %	21 %	41 %	24 %	7 %	220
3. Seuraan talouden tapahtumia	24 %	25 %	38 %	12 %	1 %	220
4. Säästän säännöllisesti	20 %	28 %	30 %	20 %	2 %	220
5. Minulla on säästämisen / sijoittamisen suunnitelma	36 %	30 %	20 %	12 %	3 %	220
6. Olen asettanut selkeän säästämisen / sijoittamisen tavoitteen	32 %	31 %	23 %	11 %	3 %	220
7. Teen sijoituspäätökset harkitusti	10 %	16 %	35 %	28 %	11 %	220
8. Hallitsen oman talouteni	4 %	9 %	43 %	42 %	2 %	220
9. Mielestäni säästäminen / sijoittaminen on tärkeää	2 %	6 %	36 %	52 %	4 %	220
10. Minulle on tärkeää, että sijoitukseni arvo ei laske hetkellisesti	10 %	30 %	26 %	10 %	23 %	220
11. Kestäisin sen, jos sijoitukseni arvo on 10% miinuksella	13 %	20 %	24 %	12 %	31 %	220

Kysymyksessä 13 (liite 21) selvitettiin, jos opiskelija ei säästä, niin miksi ei. Lähes kaikki ilmoittavat rahan puutteen syyksi siihen, miksi ei säästä tällä hetkellä. Lisäksi kolme kymmenestä ilmoittaa, että heillä ei ole tarpeeksi tietoa eri säästämisen vaihtoehdoista ja 16 prosenttia kertoo, etteivät säästä tai sijoita tämän hetkisen maailmantalouden tilanteen takia. Säästäminen ja sijoittaminen ei kiinnosta seitsemää prosenttia.

8.7 Miesten ja naisten väliset erot

Miehet seuraavat talouden tapahtumia naisia aktiivisemmin ja etsivät sijoitusinformaatiota useista eri lähteistä. Naiset hankkivat säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvää tietoa pääsääntöisesti pankeista, lähipiiristä ja kirjoista. Miehet käyttävät tiedonhakuun lisäksi internetin keskustelupalstoja sekä rahasto- ja yhtiöraportteja selvästi naisia enemmän. (Liite 4.)

Miehet ovat kiinnostuneet selvästi naisia enemmän erilaisista säästämisen vaihtoehdoista. Naiset tallettavat rahansa mieluiten talletuksiin ja muihin pienempi riskisiin kohteisiin. 49 prosenttia naisista kertoo säästävänsä talletuksiin ja miehistä 39 prosenttia. Joka neljäs kyselyyn osallistunut mies kertoo omistavansa osakkeita, kun taas naisista vain kuudella prosentilla löytyy osakeomistuksia. Naisten miehiä suurempi kiinnostuminen talletuksiin näkyy myös asuntosäästöpalkkio tileissä. Ainoastaan 2,6 prosenttia miehistä kertoo omistavansa ASP-tilin, joka on lähes kolme kertaa pienempi osuus kuin naisilla. Naisista 7,6 prosenttia ilmoittaa omistavansa asuntosäästöpalkkiotilin. Joukkovelkakirjoja ei omista yksikään kyselyyn osallistunut naishenkilö ja miehistä niitä löytyy kolmelta. (Liite 5.)

Miesten säästämisen horisontti on pidempi kuin naisilla, mikä näkyy selvimmin pitkissä, yli kymmenen vuoden tähtäimellä säästävien sukupuolijakaumassa. Yli kolmannes miehistä kertoo säästävänsä yli kymmenen vuoden horisontilla. Naisilla vastaava luku on 26 prosenttia. (Liite 6.) Miehet myös seuraavat talouden tapahtumia naisia aktiivisemmin ja miehet kertovat omaavansa naisia

paremman riskinsietokyvyn. Miesten parempi riskinsietokyky näkyy myös tuottohakuisuudessa, joka on miehillä naisia korkeampi. (Liitteet 7-9.)

Tutkimuksen mukaan naiset säästävät miehiä säännöllisemmin ja he ovat myös miehiä suunnitelmallisempia (Liitteet 10-11). Naiselta löytyy todennäköisemmin säästämisen suunnitelma kuin mieheltä ja naiset harkitsevat säästämiseen liittyviä päätöksiä miehiä enemmän (Liitteet 12-13).

8.8 Koulutusohjelmien väliset erot

Kyselyyn vastanneista 64 prosenttia opiskelee liiketaloutta, 18 prosenttia tietojenkäsittelyä, 14 prosenttia kirjasto- ja tietopalveluita sekä muiden alojen opiskelijoita oli vajaa 4 prosenttia. Suurimmat koulutusohjelmien väliset erot löytyvät erilaisten sijoituskohteiden kiinnostavuudessa. Esimerkiksi rahasto-omistuksia löytyy 17 prosentilta liiketalouden opiskelijoista ja vastaava luku kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoilla on noin kuusi prosenttia. Myös osakkeet kiinnostavat liiketalouden opiskelijoita selvästi kirjastoalan opiskelijoita enemmän. Liiketalouden opiskelijoista 15 prosenttia sijoittaa osakkeisiin, joka on lähes kolme kertaa suurempi luku kuin kirjasto- ja tietopalveluiden opiskelijoilla. Tietojenkäsittelyä opiskelevat sijoittuvat vertailussa kahden edellä mainitun välimaastoon rahasto-omistusosuuden ollessa 15 prosenttia ja osakeomistusten ollessa 13 prosenttia. (Liite 14.)

Liiketalouden ja tietojenkäsittelyn opiskelijat ovat kirjasto- ja tietopalveluiden opiskelijoita selvästi kiinnostuneempia säästämisestä ja sijoittamisesta. Kirjastoalan opiskelijoista lähes 38 prosenttia ei osaa kertoa koska säästäminen on heille ajankohtaista ja vastaava luku muiden alojen opiskelijoilla on vain noin viisi prosenttia. (Liite 15.) Liiketalouden opiskelijat seuraavat tiiviimmin talouden tapahtumia, heillä on parempi riskinsietokyky, he säästävät säännöllisemmin ja ovat suunnitelmallisempia kuin tietojenkäsittelyopiskelijat (Liitteet 16-19). Saatujen vastausten mukaan kirjastoalan opiskelijoiden on vaikeampi arvioida omaa riskinsietokykyään verrattuna muihin liiketalouden yksikön opiskelijoihin ja he ovat muita turvallisuushakuisempia. (Liite 15.)

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tulosten mukaan Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön opiskelijoiden selvästi yleisin sijoittamisen muoto on tilille säästäminen ja seuraavaksi yleisimpiä ovat rahasto- ja osakesijoittaminen. Opiskelijoiden sijoittaminen ei siten juuri eroa Nordean ja Sampo Pankin teettämissä aikaisemmista yleisistä sijoitustutkimuksista. Aikaisempien tutkimusten mukaan suomalaiset ovat turvallisuushakuisia sijoittajia, joka näkyi myös saaduissa tuloksissa. Suurta riskiä ei mielellään oteta ja varat talletetaan mieluummin pääomaturvatuille talletustileille kuin muihin sijoituskohteisiin. Opiskelijat sijoittivat Nordean tutkimuksen nuorta, 18-25 -vuotiaiden ikäryhmää, vähemmän rahastoihin ja osakkeisiin. Kaikista vastaajista 39 prosenttia kertoi, ettei sijoita tällä hetkellä mihinkään. Luku oli sama kuin Sampo Pankin tutkimuksessa (39 %), mutta jopa 17 prosenttiyksikköä suurempi kuin Nordean tutkimuksen nuorten ikäryhmän.

Riskittömien talletustilien suosio on perusteltua nuorille ylimääräisen rahan puutteen vuoksi. Korkotason ja inflaation vaihtelun myötä talletustilitkään eivät ole täysin riskittömiä sijoituskohteita, sillä inflaation ollessa talletuskorkoa suurempi, talletetun rahan ostovoima laskee. Piensijoittajille parempaa tuotto-odotusta ja portfolioteorian mukaista riskin hallintaa tarjoavien rahastojen menestys on heikko opiskelijoiden keskuudessa aiempiin sijoitustutkimuksiin verrattuna. Tässä tutkimuksessa ainoastaan neljä prosenttia oli erittäin kiinnostunut rahastoista tulevaisuudessa, kun Sampo Pankin tutkimuksessa 19 prosenttia aikoi sijoittaa rahastoihin seuraavan 12 kuukauden aikana. Osakkeisiin sijoittivat keskimäärin enemmän talouden tapahtumia seuraavat, riskinsietokykyiset ja eritoten miehet.

Tulevaisuuden suunnitelmissa eniten kiinnostusta herättivät tilille säästäminen sekä sijoitusasunnon hankkiminen. Seuraavaksi eniten kiinnostusta löytyi osakesijoittamista sekä asuntosäästöpalkkiotilille säästämistä kohtaan. Kuitenkin vain kuusi prosenttia vastaajista oli jo avannut ASP-tilin, mikä on pieni

määrä suhteutettuna tilistä kiinnostuneisiin opiskelijoihin. Vähiten kiinnostusta herättivät joukkovelkakirjalainat, joka selittyy rahan puutteella, sillä niihin sijoittaminen vaatii usein enemmän pääomaa kuin muihin sijoituskohteisiin sijoittaminen. Joukkovelkakirjalainoissa on aina minimimerkintä, joka voi olla useita tuhansia euroja ja tällaisiin sijoituskohteisiin ei opiskelijoilla ole useinkaan varaa. Myöskään eläkesäästäminen ei herättänyt suurta kiinnostusta. Eläkesäästäminen tapahtuu erittäin pitkällä aikavälillä. Sen heikon suosion voi nähdä siitä, että vain joka kymmenellä opiskelijalla on selkeä sijoitustavoite ja -suunnitelma.

Lähes 40 prosenttia vastaajista kertoi säästämisen olevan ajankohtaista nyt ja kolmannekselle viimeistään 2-5 vuoden sisällä. Tutkimuksessa olleet koulutusohjelmat ovat kestoaltaan 3,5 vuotisia. Valmistumisen ja työllistymisen jälkeen on mahdollisuudet opintotukea suurempiin tuloihin ja sen myötä mahdollisuuteen säästää kulujen jälkeen. Juuri rahan puutteen suurin osa opiskelijoista ilmoitti syyksi, jonka vuoksi ei tällä hetkellä säästä. Sama ilmeni Nordean tutkimuksen nuorimmassa ikäryhmässä. Kolmannes opiskelijoista kuitenkin kertoi käyvänsä tällä hetkellä töissä, jolloin mahdollisuus säästämisen kasvaa. Palkka oli tulonlähteenä myös käytetyin sijoitettavien varojen alkuperä.

Suosituimmaksi säästämisen tavoitteeksi opiskelijoiden keskuudessa nousi oman asunnon ostaminen ja toiseksi oman varallisuuden kasvattaminen. On ristiriitaista, että suurin osa oli valmis sijoittamaan 1-4 vuodeksi, joka on lyhyt aika vaurastumiseen. Nordean tutkimuksessa eniten kannatusta sai vaurastuminen nuorten ikäryhmässä. Oman asunnon tavoittelemisessa oli huomattava 27 prosenttiyksikön ero Nordean tutkimukseen verrattuna (25 %). Lähes kaikki vastaajat pitivät säästämistä kuitenkin tärkeänä, mutta säästämiselle ei oltu useinkaan asetettu selkeää tavoitetta. Valtaosalta opiskelijoilta puuttuu säästämisen suunnitelma ja säästäminen on vain joka viidennellä säännöllistä.

Sijoituspäätöksiinsä opiskelijat hankkivat tietoa pääsääntöisesti pankeilta sekä lähipiiriltä ja valtaosa vastanneista tekee päätöksensä harkitusti. Oman riskinsietokyvyn arvioiminen oli usealle vastaajalle hankalaa, mikä näkyi

haluttomuutena riskinottoon. Matala riskinsietokyky ja rahojen säilyttäminen matalakorkoisella tilillä voi myös johtua tiedon puutteesta, sillä kolme kymmenestä vastaajasta kertoi tiedon puutteen olevan yksi syy sijoitushaluttomuuteen. Suomen kansantalouden kasvun kannalta olisi tärkeää saada matalakorkoisilla tileillä säilytettävät rahat tuottamaan.

Opiskelijoista miehet ovat keskimäärin kiinnostuneempia talouden seuraamisesta ja sitä kautta miehet ovat kiinnostuneet selvästi enemmän erilaisista sijoituskohteista, kuten osakkeista. Miehet ovat riskinsietokykyisempiä, kuten Barberin & Odeanin aiempi tutkimuskin osoittaa. Naisopiskelijat tallettavat mieluummin talletustileille ja haaveilevat omasta asunnosta asuntosäästöpalkkiotilin avulla. Naiset ovat tavoitteellisempia, suunnitelmallisempia ja varoisempia sijoittajia kuin miehet, vaikka miehillä on useammin pidempiä sijoitusaikoja. Saadut tulokset tukevat Sampo Pankin tekemää tutkimusta, jonka mukaan naiset ovat miehiä selvästi turvallisuushakuisempia sijoittajia.

Osa koulutusohjelmien välisistä eroista liittyy myös sukupuolten välisiin eroihin, sillä kyselyyn vastanneista kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoista kaikki olivat naisia. Tietojenkäsittelyn opiskelijoista kaksi kolmesta oli miehiä ja liiketalouden opiskelijoista 73 prosenttia oli naisia ja 27 prosenttia miehiä. On todennäköistä, että liiketaloutta lähtevät opiskelemaan sellaiset henkilöt, jotka ovat jo valmiiksi kiinnostuneempia sijoittamisesta kuin kirjastoalalle hakevat opiskelijat, sillä liiketalouden opiskelijat voivat työskennellä toimialalla, esimerkiksi pankeissa.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kuinka moni opiskelija on tällä hetkellä sijoittanut ja mihin sijoituskohteisiin sekä kuinka monella sijoittaminen kuuluu tulevaisuuden suunnitelmiin. Lisäksi tarkasteltiin sukupuolten ja eri koulutusohjelmien välisiä eroja. Tutkimus toteutettiin tilastollisena tutkimuksena sähköisen Webropol-kyselysovelluksen avulla.

Tutkimuksessa huomattiin vertailemalla tietoperustaan, että opiskelijat ovat samankaltaisia säästäjiä ja sijoittajia kuin suomalaiset keskimäärin. Rahat sijoitetaan pääosin talletustileille, rahastoihin ja osakkeisiin. Osakkeisiin sijoittavat opiskelijoista riskiä sietävät, talouden tapahtumia seuraavat sekä varsinkin miehet. Neljä kymmenestä ei säästänyt tai sijoittanut. Opiskelijat ovat eniten kiinnostuneita sijoittamaan varojaan tulevaisuudessa talletus- ja asuntosäästöpalkkiotileille sekä osakkeisiin. Rahastojen suosio opiskelijoiden keskuudessa on matala sen piensäästäjille tarjottaviin hyötyihin nähden. Tutkimuksesta ilmeni, että naiset ovat suunnitelmallisempia ja tavoitteellisempia sijoittajia kuin miehet, mutta myös turvallisuudenhakuisempia. Liiketalouden opiskelijat ovat pääsääntöisesti muiden koulutusohjelmien opiskelijoita enemmän kiinnostuneita säästämistä ja sijoittamisesta.

Opinnäytetyön kirjoittaminen ja ajan jakaminen kokopäiväisen työskentelyn ohessa muodostui ongelmaksi prosessin aikana. Opinnäytetyön tekeminen pitkittyi vuodella alkuperäisestä suunnitelmasta. Tutkimuksen tallentaminen tapahtui koko opinnäytetyöprosessin ajan sähköisesti Google Drive –pilvipalveluun, jossa samaa dokumenttia pystyi muokkaamaan kaksi saman aikaisesti. Lisäksi käytössä oli Skype videopuhelinpalvelu, jotta kirjoittajien ei tarvinnut olla työtä kirjoittaessa samassa paikassa yhtäaikaan.

Webropol-kyselylomakkeessa iän syöttäminen tekstikenttään aiheutti teknisiä ongelmia, sillä kyselysovelluksen analysointityökalu ei tunnistanut numeroita, eikä ikää voinut ristiintaulukoida mihinkään muihin muuttujiin. Siksi ei voinut

tehdä vertailuja eri ikäluokkien kesken. Toisaalta iän hajonta ei ollut kovin suurta pääpainon ollessa nuorissa, joten vanhemmissa ikäluokissa yhden vastauksen paino olisi ollut kohtuuttoman suuri.

Tutkimuksen validiteettiin vaikuttavat mahdollinen valehtelu ja kysymysten väärinymmärrykset. Valehtelua voi ilmetä palkinnon mahdollisuuden lieveilmiönä, koska palkinnon arvontaan osallistumiseen vaadittiin täyttämään kyselylomakkeen pakolliset kysymykset. Kysymysten väärinymmärtämisen esimerkkinä sijoitusasunnon opiskelijat ovat saattaneet mieltää sellaiseksi, jossa asuu itse. Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna opinnäytetyön kyselytutkimus on reliaabeli, sillä samat teemat toistuvat ja prosenttiosuudet vastaajista menevät melko lähelle toisiaan. Aikaisempien tutkimusten otoksessa on toki vanhempia ja enemmän erilaisissa elämäntilanteissa asuvia ihmisiä opiskelijoihin verrattuna.

Opinnäytetyöprosessin aikana opimme hieman enemmän opiskelijoista, varsinkin nuorista, säästäjinä ja sijoittajina. Pankin palveluneuvojina oli mukava huomata, että opiskelijat luottavat pankkeihin hankkiessaan sijoitusinformaatiota. Roolimme korostuu asiakaskohtaamisessa, kun opiskelija ei välttämättä tiedä asuntosäästöpalkkiotilin tai sijoitusrahastojen hyödyistä talletustileihin verrattuna. Lisäksi moni ei säästänyt säännöllisesti tai juuri ollenkaan, joten heitä tulee rohkaista mahdollisuuksien mukaan sijoittamaan varoja viisaammin kuin matalakorkoisille talletustileille.

Saadut tulokset osoittavat, että nuoret pitävät sijoittamista tärkeänä, mutta kokevat sijoittamisen työlääksi tiedon puutteen vuoksi. Herääkin kysymys: Pitäisikö säästämistä ja sijoittamista opettaa enemmän koulussa? Säästämisen opettaminen voisi olla ennalta ehkäisemässä nuorten velkaantumista ja kasvavia maksuhäiriömerkintöjä. Lisäksi opetuksella madallettaisiin nuorten kynnystä sijoittaa varoja rahastoihin ja kotimaisiin osakkeisiin. Tästä olisi hyötyä myös Suomen kansantalouden kasvulle.

LÄHTEET

Anderson, N. & Tuhkanen, J. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita.

Asuntosuomi. 2013. Asuntojen hinnat ja hinnan arviointi. Hakupäivä 3.3.2013 <http://www.asuntosuomi.fi/asuntojen-hinnat>.

Barber, B. & Odean, T. 2001. Boys will be boys: gender, overconfidence, and common stock investment. Quarterly Journal of Economics 116 (1), 261-292.

Elo, H. 2007. Löydä helmet - vältä kuplat. Tuusula: omakustanne.

Finanssivalvonta. 2012. Talletussuojarahasto. Hakupäivä 2.3.2013 <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/finanssiasiakas/asiakkaansuoja/korvausrahastot/Talletussuojarahasto/Pages/Default.aspx>.

Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hypoteekkiyhdistys. 2012. Hypon asuntomarkkinoiden tilanneanalyysi Q4/2012. Hakupäivä 2.3.2013 <http://www.hypo.fi/files/Asuntomarkkina-analyysit/Asuntomarkkina-analyysi-Q4-2012.pdf>.

Is.gd. 2013. Description. Hakupäivä 22.3.2013 <http://is.gd/description.php>.

Kauppalehti. 2012. Naisten ja miesten erot osakesijoittajina myytti. Hakupäivä 2.3.2013 <http://www.kauppalehti.fi/omaraha/naisten+ja+miesten+erot+osakesijoittajina+myytti/201203126271>.

Kela. 2013. Opiskeluja asevelollisuus numeroina 2013. Hakupäivä 5.4.2013 http://www.kela.fi/documents/10180/578772/Opiskelu+ja+asevelvollisuus_Numero2013_suomi.pdf/661d4884-ed81-4246-9257-edfb8144f077.

Kouvolan Sanomat 2013. 11 prosentilla nuorista aikuisista maksuhäiriömerkintä. Hakupäivä 5.5.2013 <http://www.kouvolansanomat.fi/Online/2013/04/12/11+prosentilla+nuorista+aikuisista+maksuh%C3%A4iri%C3%B6merkint%C3%A4/2013215525717/4>.

Morningstar. 2012. The Difference Between Saving and Investing. Hakupäivä 1.5.2013 <http://www.morningstar.co.uk/uk/news/81403/the-difference-between-saving-and-investing.aspx>.

Nordea. 2011. Säästämisen tutkimus. Sisäinen lähde. Hakupäivä 2.3.2013

Nordea. 2013. Hinnasto. Hakupäivä 10.2.2013 <http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/Hinnat/Kaupank%C3%A4ynti/939722.html>.

Nordea. 2013. Joukkolainojen ABC. Hakupäivä 3.3.2013 <http://www.nordea.fi/yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/sijoittaminen/joukkolainat+ja+sijoitusobligaatiot/joukkolainojen+abc/1429842.html>.

Nordea Asiakaspalvelu. 2013. Puhelinsoitto. 1.3.2013

Oulu-lehti. 2013. Oulussa keskivuokra 10,09 euroa neliöltä. Hakupäivä 5.4.2013 http://www.oululehti.fi/etusivu/oulussa_keskivuokra_1009_euroa_neli%C3%B6lt%C3%A4_6248899.html.

Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 2013. Hakijan opas. Hakupäivä 5.3.2013 http://www.oamk.fi/docs/hakijalle/hakijanopas/hakijan_opas_2013_web.pdf.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYpro.

Puttonen, V. 2009. Finanssikriisi - Elämää taantuman keskellä. Helsinki: Talentum.

Pörssisäätiö. 2007. Osakeopas - perustiedot osakesäästämisestä. Hakupäivä 2.3.2013 http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/01/22081-osakeopas_FI_lores2.pdf.

Pörssisäätiö. 2011. Kotitalouksien säästämistutkimus. Hakupäivä 9.3.2013 http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/05/Kotitalouksien_saastamistutkimus_2011.pdf.

Pörssisäätiö. 2012a. Sijoittajan korko-opas. Hakupäivä 10.2.2013 <http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2011/12/sijoittajan-korko-opas-2012.pdf>.

Pörssisäätiö. 2012b. Sijoitusrahasto-opas. Hakupäivä 7.1.2013 <http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/07/Sijoitusrahasto-opas.pdf>.

Saario, S. 2007. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Helsinki: Sanoma pro.

Sampo Pankki. 2010. Sijoittajatutkimus. Hakupäivä 9.3.2013 <http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/media/Julkaisut/Documents/Sijoittajatutkimus%202010.pdf>.

Seligson & Co. 2013. Riski- ja portfolioteoriaa. Hakupäivä 30.3.2013 <http://www.seligson.fi/suomi/sijoitustieto/tiedostot/portfolioteoria.htm>.

Taloussanomat 2010. 1740 euroa- eläisitkö tällä eläkkeellä? Hakupäivä 2.3.2013 <http://www.taloussanomat.fi/raha/2010/04/04/1-740-euroa-elaisitkolla-elakkeella/20104751/139>.

Taloussanomat. 2012. Kuka haluaisi sijoittaa itkevään pörssiyhtiöön. Hakupäivä 4.5.2013 <http://www.taloussanomat.fi/porssi/2012/10/04/kuka-haluaisi-sijoittaa-itkevaan-porssiyhtioon/201239194/170>.

Taloussanomat. 2013. 80 miljoonan unohtunut aarre viruu pankkitileillä. Hakupäivä 5.4.2013 <http://www.taloussanomat.fi/raha/2013/05/17/ts-80-miljoonan-unohtunut-aarre-viruu-pankkileilla/20137017/139>.

Tilastokeskus. 2013a. Kuluttajahintaindeksi. Hakupäivä 2.3.2013
<http://www.stat.fi/til/khi>.

Tilastokeskus. 2013b. Opiskelijoiden työssäkäynti 2011. Hakupäivä 5.4.2013
http://www.stat.fi/til/opty/2011/opty_2011_2013-03-20_fi.pdf.

Tilastokeskus. 2013c. Vanhojen osakehuoneistojen velattomat neliöhinnat
neliöhinnat. Hakupäivä 5.3.2013 http://www.tilastokeskus.fi/til/ashi/2013/03/ashi_2013_03_2013-04-26_tau_006_fi.html.

Varma. 2013. Eläkkeen muodostaminen. Hakupäivä 2.3.2013
<https://www.varma.fi/fi/HenkiloAsiakkaat/Tyoelamassa/ElakkeenMaara/ElakkeenMuodostaminen/Pages/Default.aspx>.

Verohallinto. 2012a. Asuntolainan korkojen vähentäminen. Hakupäivä 2.3.2013
<https://www.vero.fi/fi-FI/content/9172/8190>.

Verohallinto. 2012b. Sijoittaminen. Hakupäivä 2.3.2013 <http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset>.

Verohallinto. 2012c. Varainsiirtoveron maksaminen. Hakupäivä 2.3.2013
[http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Asunnon_osto/Asunto_ja_kiinteistoyhtioiden_osakkeiden\(26092\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Asunnon_osto/Asunto_ja_kiinteistoyhtioiden_osakkeiden(26092)).

Veronmaksajain keskusliitto. 2012. Hakupäivä 3.3.2013
<http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/pstili>.

Vuokraturva. 2013. Asuntosijoittamisen idea. Hakupäivä 27.1.2013
<http://www.vuokraturva.fi/palvelua-asuntosijoittajille/asuntosijoittamisen-idea>.

Ympäristöministeriö. 2009. ASP-järjestelmä nuorten ensiasunnon hankintaan.
Hakupäivä 2.3.2013 <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=7372&lan=fi>.

LIITTEET

LIITE 1. Kiinnostus sijoitusmuotoihin.

	en lainkaan kiinnostunut	jonkin verran kiinnostunut	kohtalaisen kiinnostunut	melko kiinnostunut	erittäin kiinnostunut	Yhteensä	Keskiarvo
talletustilit	11,21%	27,57%	23,36%	22,9%	14,95%	214	3,03
ASP-tili	33,8%	20,19%	15,02%	15,96%	15,02%	213	2,58
rahastot	33,49%	26,51%	20,47%	15,35%	4,19%	215	2,3
osakkeet	24,88%	28,57%	15,67%	18,89%	11,98%	217	2,65
obligaatiot	62,2%	19,62%	11,48%	6,22%	0,48%	209	1,63
pitkäaikaissäästötili eli PS-tili	33,02%	27,44%	21,4%	16,74%	1,4%	215	2,26
vapaaehtoiset eläkevakuutukset	37,5%	33,8%	16,67%	9,26%	2,78%	216	2,06
sijoitusasunto	21,76%	22,69%	20,37%	19,44%	15,74%	216	2,85
muu, mikä?	44,44%	16,67%	5,56%	5,56%	27,78%	18	2,56
Yhteensä	32,26%	25,74%	17,95%	15,52%	8,54%	1733	2,43

LIITE 2. Sijoitushorisontti.

	Miten säästät / sijoitat tällä hetkellä?		
	talletustilit (N=98)	rahastot (N=33)	osakkeet (N=27)
alle 1 vuosi	2%	0%	0%
1-4 vuotta	39%	39%	33%
5-9 vuotta	29%	24%	22%
yli 10 vuotta	31%	36%	44%

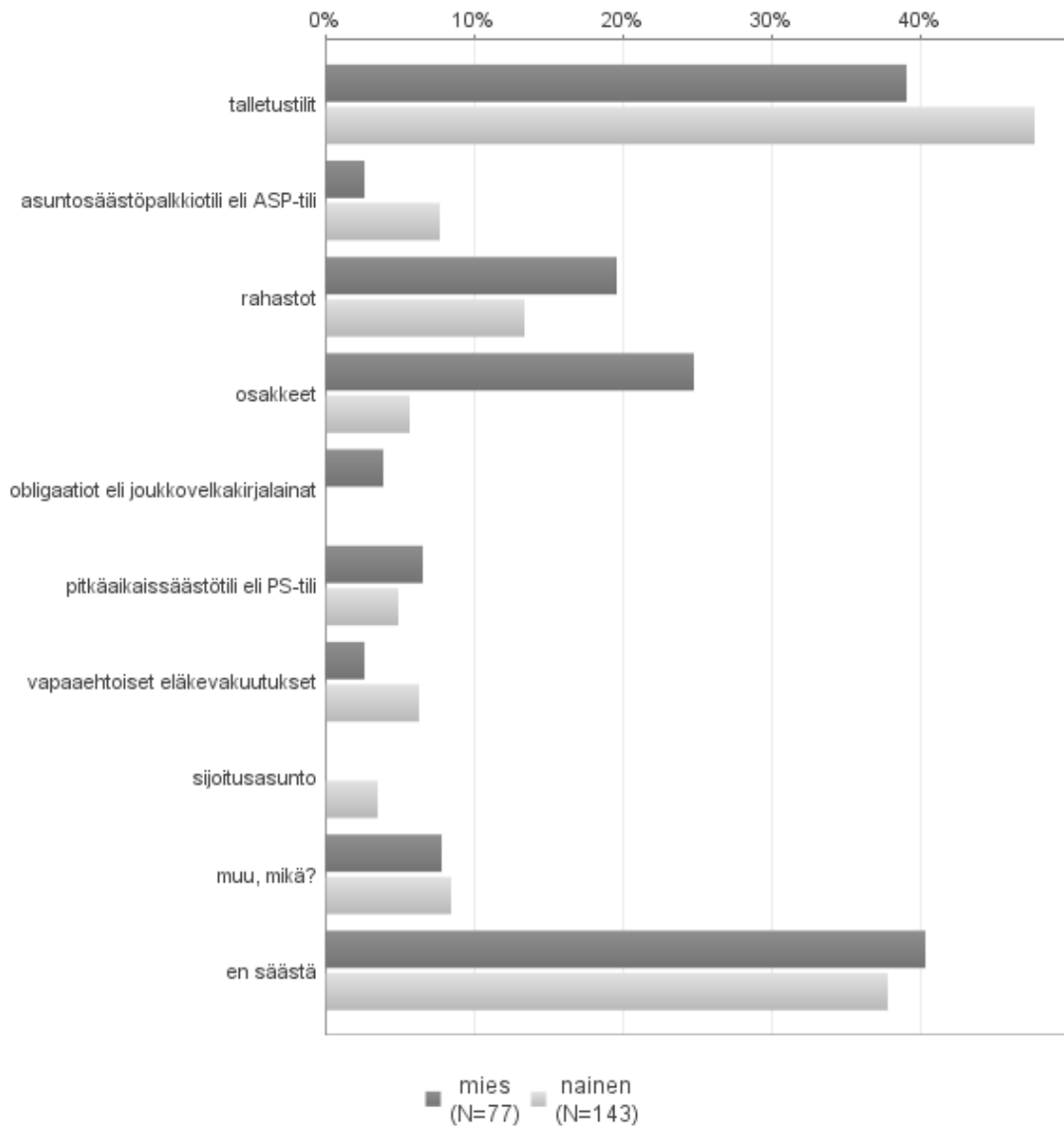
LIITE 3. Sijoitusinformaation hankinta.

	Miten säästät / sijoitat tällä hetkellä?		
	talletustilit (N=95)	rahastot (N=34)	osakkeet (N=27)
lähipiiri	78%	68%	63%
pankit ja rahalaitokset	80%	76%	74%
lehdet ja kirjallisuus	37%	44%	59%
yhtiö- ja rahastoraportit	15%	32%	37%
sijoittajien keskustelupalstat	13%	29%	44%
muualta, mistä?	5%	3%	4%

LIITE 4. Sijoitusinformaation hankinta.

	Sukupuoli	
	mies (N=74)	nainen (N=140)
lähipiiri	63,51%	75,00%
pankit ja rahalaitokset	66,22%	85,00%
lehdet ja kirjallisuus	52,70%	31,43%
yhtiö- ja rahastoraportit	22,97%	5,71%
sijoittajien keskustelupalstat	28,38%	5,00%
muualta, mistä?	2,70%	5,00%

LIITE 5. Sijoituskohteet.

LIITE 6. Sijoitushorisontti

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=142)
alle 1 vuosi	0%	2,11%
1-4 vuotta	40,26%	46,48%
5-9 vuotta	24,68%	25,35%
yli 10 vuotta	35,06%	26,06%

LIITE 7. Seuraan talouden tapahtumia. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	18,18%	26,57%
2	23,38%	26,57%
3	37,66%	37,76%
4	19,48%	8,39%
EOS	1,3%	0,7%
Keskiarvo	2,62	2,3

LIITE 8. Minulla on hyvä riskinsietokyky? 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	3,9%	20,98%
2	18,18%	37,06%
3	46,75%	26,57%
4	24,68%	7,69%
EOS	6,49%	7,69%
Keskiarvo	3,12	2,44

LIITE 9. Olen tuottohakuinen. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	5,19%	6,99%
2	10,39%	27,27%
3	44,16%	39,86%
4	37,66%	16,08%
EOS	2,6%	9,79%
Keskiarvo	3,22	2,94

LIITE 10. Säästän säännöllisesti. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	19,48%	20,98%
2	35,06%	24,48%
3	36,36%	25,87%
4	9,09%	25,17%
EOS	0%	3,5%
Keskiarvo	2,35	2,66

LIITE 11. Olen asettanut selkeän säästämisen / sijoittamisen tavoitteen. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	29,87%	32,87%
2	35,06%	28,67%
3	24,68%	22,38%
4	7,79%	13,29%
EOS	2,6%	2,8%
Keskiarvo	2,18	2,24

LIITE 12. Minulla on säästämisen / sijoittamisen suunnitelma. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
5. Minulla on säästämisen / sijoittamisen suunnitelma	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	31,17%	38,46%
2	37,66%	25,87%
3	19,48%	19,58%
4	9,09%	13,29%
EOS	2,6%	2,8%
Keskiarvo	2,14	2,16

LIITE 13. Teen sijoituspäätökset harkitusti. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Sukupuoli	
	mies (N=77)	nainen (N=143)
1	3,9%	12,59%
2	24,68%	11,89%
3	38,96%	32,17%
4	25,97%	29,37%
EOS	6,49%	13,99%
Keskiarvo	3,06	3,2

LIITE 14. Sijoitusjakauma.

	Koulutusohjelma		
	Liiketalous (N=140)	Tietojenkäsittely (N=40)	Kirjasto- ja tietopalvelut (N=32)
talletustilit	50%	30%	43,75%
asuntosäästöpalkkiotili eli ASP-tili	8,57%	2,5%	0%
rahastot	17,14%	15%	6,25%
osakkeet	15%	12,5%	3,13%
obligaatit eli joukkovelkakirjalainat	1,43%	2,5%	0%
pitkäaikaissäästötili eli PS-tili	6,43%	2,5%	6,25%
vapaaehtoiset eläkevakuutukset	7,86%	0%	0%
sijoitusasunto	2,86%	0%	0%
muu, mikä?	7,14%	15%	3,13%
en säästä	35%	45%	43,75%

LIITE 15. Säästämisen ajankohtaisuus.

Koulutusohjelma			
	Liiketalous (N=140)	Tietojenkäsittely (N=40)	Kirjasto- ja tietopalvelut (N=32)
nyt	44,29%	32,5%	21,88%
vuoden sisällä	9,29%	2,5%	12,5%
2 vuoden sisällä	17,14%	20%	15,63%
5 vuoden sisällä	16,43%	20%	9,38%
myöhemmin	7,14%	20%	3,13%
en osaa sanoa	5,71%	5%	37,5%

LIITE 16. Seuraan talouden tapahtumia. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä
3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Koulutusohjelma		
	Liiketalous (N=140)	Tietojenkäsittely (N=40)	Kirjasto- ja tietopalvelut (N=32)
1	13,57%	37,5%	50%
2	28,57%	15%	28,13%
3	42,86%	32,5%	18,75%
4	15%	10%	3,13%
EOS	0%	5%	0%
Keskiarvo	2,59	2,3	1,75

LIITE 17. Riskinsietokyky. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Koulutusohjelma		
1. Minulla on hyvä riskinsietokyky	Liiketalous (N=140)	Tietojenkäsittely (N=40)	Kirjasto- ja tietopalvelut (N=32)
1	15,71%	5%	25%
2	30%	32,5%	34,38%
3	33,57%	32,5%	25%
4	15%	17,5%	6,25%
EOS	5,71%	12,5%	9,38%
Keskiarvo	2,65	3	2,41

LIITE 18. Säästämisen säännöllisyys. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Koulutusohjelma		
4. Säästän säännöllisesti	Liiketalous (N=140)	Tietojenkäsittely (N=40)	Kirjasto- ja tietopalvelut (N=32)
1	19,29%	17,5%	21,88%
2	27,14%	35%	31,25%
3	27,14%	32,5%	34,38%
4	25%	12,5%	6,25%
EOS	1,43%	2,5%	6,25%
Keskiarvo	2,62	2,48	2,44

LIITE 19. Säästämisen suunnitelmallisuus. 1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa.

	Koulutusohjelma		
5. Minulla on säästämisen / sijoittamisen suunnitelma	Liiketalous (N=140)	Tietojenkäsittely (N=40)	Kirjasto- ja tietopalvelut (N=32)
1	32,86%	40%	43,75%
2	28,57%	25%	40,63%
3	21,43%	22,5%	6,25%
4	15,71%	5%	6,25%
EOS	1,43%	7,5%	3,13%
Keskiarvo	2,24	2,15	1,84

LIITE 20. Väittämät. 1 = en lainkaan kiinnostunut 2 = jonkin verran kiinnostunut 3 = kohtalaisen kiinnostunut 4= melko kiinnostunut 5 = erittäin kiinnostunut.

	1	2	3	4	EOS
1. Minulla on hyvä riskinsietokyky	33	67	74	30	16
2. Olen tuottohakuinen	14	47	91	52	16
3. Seuraan talouden tapahtumia	52	56	83	27	2
4. Säästän säännöllisesti	45	62	65	43	5
5. Minulla on säästämisen / sijoittamisen suunnitelma	79	66	43	26	6
6. Olen asettanut selkeän säästämisen / sijoittamisen tavoitteen	70	68	51	25	6
7. Teen sijoituspäätökset harkitusti	21	36	76	62	25
8. Hallitsen oman talouteni	8	20	95	93	4
9. Mielestäni säästäminen / sijoittaminen on tärkeää	4	13	80	115	8
10. Minulle on tärkeää, että sijoitukseni arvo ei laske hetkellisesti	23	65	58	23	51
11. Kestäisin sen, jos sijoitukseni arvo on 10% miinuksella	28	45	52	26	69

Liite 21. Kyselylomake.

Liiketalouden yksikön opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tutkimus

Teemme tilastollisen tutkimuksen Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön opiskelijoiden kiinnostuksesta sijoittamiseen. Tiedot käsitellään luottamuksellisesti ja nimettömänä. Arvomme vastaajien kesken Stockmannin lahjakortin arvoltaan 30 euroa. Kiitos vastauksestasi.

1. Sukupuoli *

- mies
- nainen

2. Ikä *

---

3. Koulutusohjelma *

- Liiketalous
  - Tietojenkäsittely
  - Kirjasto- ja tietopalvelut
  - Yrittäjäyys ja liiketoimintaosaaminen (ylempi amk)
  - muu, mikä?
  -
-

4. Työssäkäynti

- Kokopäivätoisssä
- Osa-aikatoisssä
- En ole työsuhteessa

5. Miten säästät / sijoitat tällä hetkellä? *

Voit valita useampia vaihtoehtoja.

- talletustilit
- asuntosäästöpalkkiotili eli ASP-tili
- rahastot
- osakkeet
- obligaatiot eli joukkovelkakirjalainat
- pitkäaikaissäästötili eli PS-tili
- vapaaehtoiset eläkevakuutukset
- sijoitusasunto
- muu, mikä?
_____
- en säästä

6. Säästäminen / sijoittaminen on minulle ajankohtaista... *

- nyt
- vuoden sisällä
- 2 vuoden sisällä
- 5 vuoden sisällä
- myöhemmin
- en osaa sanoa

7. Mikä on säästämisesi / sijoittamisesi tavoite?

Voit valita useampia vaihtoehtoja.

- eläke
- vaurastuminen
- asunto tai kiinteistö
- auto
- muu hankinta, alle 1000€

muu hankinta, yli 1000€

muu, mikä?

8. Kuinka kiinnostunut olet tulevaisuudessa säästämään seuraaviin sijoituskohteisiin?

	en lainkaan kiinnostu nut	jonkin verran kiinnostu nut	kohtalais en kiinnostu nut	melko kiinnostu nut	erittäin kiinnostu nut
talletustilit	☐	☐	☐	☐	☐
asuntosäästöpalkkiotili ASP-tili	eli ☐	☐	☐	☐	☐
rahastot	☐	☐	☐	☐	☐
osakkeet	☐	☐	☐	☐	☐
obligaatiot eli joukkovelkakirjalainat	☐	☐	☐	☐	☐
pitkäaikaissäästötili eli PS-tili	☐	☐	☐	☐	☐
vapaaehtoiset eläkevakuutukset	☐	☐	☐	☐	☐
sijoitusasunto	☐	☐	☐	☐	☐
muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

9. Kuinka pitkäksi ajaksi olet valmis säästämään / sijoittamaan?

- alle 1 vuosi
- 1-4 vuotta
- 5-9 vuotta
- yli 10 vuotta

10. Mistä lähteistä hankit tietoa säästämiseen / sijoittamiseen?

Voit valita useampia vaihtoehtoja.

- lähipiiri
  - pankit ja rahalaitokset
  - lehdet ja kirjallisuus
  - yhtiö- ja rahastoraportit
  - sijoittajien keskustelupalstat
  - muualta, mistä?
  -
-

11. Säästettävien / sijoitettavien varojen alkuperä

Voit valita useampia vaihtoehtoja.

- palkka
  - muu säännöllinen tulo
  - perintö
  - lahja
  - laina
  - muu, mikä?
  -
-

12. Valitse seuraavista vaihtoehtoista asteikolla 1-4. *

1 = eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 4 = samaa mieltä EOS = en osaa sanoa

	1	2	3	4	EOS
1. Minulla on hyvä riskinsietokyky	☐	☐	☐	☐	☐
2. Olen tuottohakuinen	☐	☐	☐	☐	☐
3. Seuraan talouden tapahtumia	☐	☐	☐	☐	☐
4. Säästän säännöllisesti	☐	☐	☐	☐	☐
5. Minulla on säästämisen / sijoittamisen suunnitelma	☐	☐	☐	☐	☐
6. Olen asettanut selkeän säästämisen / sijoittamisen tavoitteen	☐	☐	☐	☐	☐
7. Teen sijoituspäätökset harkitusti	☐	☐	☐	☐	☐
8. Hallitsen oman talouteni	☐	☐	☐	☐	☐
9. Mielestäni säästäminen / sijoittaminen on tärkeää	☐	☐	☐	☐	☐
10. Minulle on tärkeää, että sijoitukseni arvo ei laske hetkellisesti	☐	☐	☐	☐	☐
11. Kestäisin sen, jos sijoitukseni arvo on 10% miinuksella	☐	☐	☐	☐	☐

13. Jos et säästä / sijoita tällä hetkellä, miksi et?

Voit valita useampia vaihtoehtoja.

- rahan puute
- tiedon puute
- yleinen maailman taloudellinen tilanne
- en ole kiinnostunut säästämisestä / sijoittamisesta
- muu syy, mikä?
 _____

14. Arvonta

Arvomme Stockmannin lahjakortin (arvoltaan 30€) sähköpostiosoitteen jättäneiden kesken. Voittajalle ilmoitetaan henkilökohtaisesti. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti ainoastaan arvontaa varten.

Sähköposti

Kiitos vastauksestasi!